

DOMOVINA

Upravištvo in uredništvo »DOMOVINE« Ljubljana, Knaflijeva ul. št. 5/II. nad., telefoni od 31-22 do 31-26 Račun poštne hranilnice podružj v Ljubljani št. 10 711

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrletno 11.—, polletno 22.—, celoletno 44.— dinarjev; za inozemstvo: četrletno 15.—, polletno 30.—, celoletno 60.— dinarjev

Svoje težave smo rešili brez tuih posredovalcev

Glavni tajnik Samostojne demokratske stranke senator Sava Kosanović je napisal v »Varždinskih novostih« uvodnik v katerem pravi med drugim

»Preživeli smo prvih 20 let v naši skupni državi. Živeli smo prvič pod skupnim krovom Srbi, Hrvati in Slovenci in ni zato prav nič čudno če smo teh 20 let marsikaj tavali po napačnih potih. Toda kljub vsem grehom in tavanju lahko danes mirno rečemo da naša državna ladja ni nikoli nasedla. Ostala je cela in močna. Po vseh medsebojnih borbah in prepirih smo prav v teh usodnih časih jasno pokazali vsemu svetu da smo Slovenci, Hrvati in Srbi odločeni ubirati skupno pot tudi v bodoče.

Naj danes govore nekateri, kar hočejo rešnica je, da smo Srbi, Hrvati in Slovenci v zadnjih 20 letih vsestransko napredovali. Bili smo med slovanskimi narodi edini ki smo v zadnjem trenutku znali rešiti medsebojne težave brez tuih posredovalcev. Tako nosijo danes Srbi in Hrvati skupaj odgovornost za usodo naše države v trenutku ko so mnogi izven naših skupnih meji pričakovali da se bomo razšli. Zato lahko gledamo danes vedro v bodočnost ker smo prepričani, da je volja vseh Slovencev, Hrvatov in Srbov ostati v okviru skupne nam Jugoslavije. Jugoslavija je za nas vse edino jamstvo da bomo lahko tudi v bodoče sami svobodno odločali o svoji usodi in bodočnosti.

Naše sokolstvo je v Petrovi petletki onpravilo veliko delo

Letos bo sopoljska Petrova petletka potekla. V petletki so razne sokolske edinice v državi izvršile ali pa še bodo do konca petletke izvršile razna izredna dela. Udeleževanje je povsod prilagodeno razmeram in potrebam pokrajine zato je v raznih krajih države dokaj različno. Na vsaki je delovni načrt petletke zajel vsa mogoča področja javnega udeleževanja tako pogozdovanje in sajenje trte in sadnega drevja, konanje vodnjakov, ustanavljanje javnih knjižnic, izdajanje novih sokolskih in zdravstvenih domov. V Sloveniji pa sta javno delovanje in društveno življenje tako živahni da sokolstvu ni bilo potrebno segati izven tesnejšega sokolskega področja.

Zgradnja številnih domov in telovadišč

Redno delovanje sokolskih enot v Sloveniji obsega predvsem telovadbo. Vsi vemo da se da s pridom izvajati telesna vzgoja samo v nalašč za to zgrajenih prostorih. Zato se je veliko število društev odločilo da si v okviru petletke postavi svoje domove. Doslej so bila prizadevanja naših sokolskih edinic nad vse uspešna. Zgrajeno je bilo v času petletke že 23 domov, devet jih je bilo povečano, sedem je še v delu, za 13 je kupljeno zemljišče, šest edinic pa si je ustanovilo gradbene sklade ki jim bodo počasi omogočili pridobitev lastnih streh. Nadaljnjih 10 edinic si je postavilo nalogo, da občutno zmanjša dolgotrajne, ki so jih morale napraviti zaradi svoječasne zgraditve domov. Tako vidimo, da je skupno 62 edinic v Sloveniji na bolj ali manj uspešen način začelo in po večini tudi dovršilo pomembna dela, ki pričajo, da je življenska moč našega sokolstva izredno velika.

K vsakemu sokolskemu domu spada tudi telovadišče za telovadbo na prostem. V tem pogledu so edinice v Sloveniji napravile velik korak naprej v okviru petletke. 31 edinic je kupilo zemljišča in jih preuredilo v telovadišča, dve društvi še nimata dovolj sredstev za preureditev na razpolago, ena edinica, ki je že prej imela lastno zemljišče, ga je zdaj preuredila v pravilno opremljeno telovadišče.

Razširjenje raznih športnih panog in delo na orosvetnem področju

Z razširjenjem sokolskega udeleževanja na razne panoge športa so se mnoge edinice odločile za ustanovitev raznih zadevnih odsekov. Zlasti smučarstvo in različne tekmovalne igre so med sokolstvom zelo razširjene in je predvsem sokolstvo omogočilo redno gojitve teh panog v najširših slojih. Zadnja leta smo dobili tudi priložnost da se bolj udeležujemo v kolesarjenju in streljanju. Zato si je 28 edinic ustanovilo strelske, 36 edinic pa kolesarske odseke. Tudi sedem novih strelišč smo dobili v okviru sokolske Petrove petletke.

Razmere na podeželju terjalo tudi udeleževanje sokolskih društev na orosvetnem področju. Zato ni malo edinic ki so svoje napore v okviru petletke usmerile v to stran. Porabile so mnogo sredstev za ureditev gledaliških odrov za nabavo raznih glasil, za ureditev knjižnic in čitalnic za ustanovitev lutkovnih odrov in za podobno. Poročila ki so v tem pogledu na razpolago pravijo da so bili ustanovljeni sedem gledaliških odsekov in dva lutkovna odra. Prav tako tudi po dva godbena in pevska odseka.

Imamo tudi primere da so mnoge edinice razvile svoje prapore. Takih društev je kar 38. Ponekod so se spet zaobljubili, da bodo povečali število slavnostnih krojev.

Druga dela v petletki

Razen navedenih del, ki predstavljajo prav gotovo znaten gospodarski napor sokolstva v Sloveniji, je še nekaj drugih ukrepov, ki sodijo v okvir petletke. Tako je zgradila Jugoslovenska sokolska matica, zadruga za dobavljanje sokolskih potrebščin v Ljubljani, v Kranjski gori okrevališče Petrovo, znano zaradi svoje prijazne lege. Mariborsko sokolstvo pa je obogatilo prelepo Pohorje s svojo Mariborsko sokolsko kočjo, ki je tudi že nad leto dni v obratovanju. Na gospodarskem področju sta kranjska in mariborska župa ustanovili zadrugi. Obe zadrugi sta mišljeni seveda prvenstveno za sokolske edinice in članstvo. Marsikje sta že tvorno pose-

gli v sokolsko življenje pri gradnji sokolskih domov. Zeleti bi bilo, da bi tudi ostale tri župe v Sloveniji prej ali slej osnovala vsaka svojo denarno zadrugo in tako usmerile skupni sokolski denar v korist edinic.

Naposledje smemo pozabiti tudi sokolskih društev ki so postavila spomenike, odkrila spominske plošče blagopokojnemu kralju Aleksandru I. Zedinitelju v večni njegov spomin. Tudi so so izvršila v okviru petletke

Potrebna bo še ena petletka

Se marsikaj bi bilo treba napraviti, toda sredstva, ki z njimi razpolaga naše sokolstvo, ne zadoščajo za velike načrte. Pripraviti se je treba kar na drugo sokolsko petletko ki naj nadaljuje dela iz prve petletke.

Omenimo naj le, kako nujno bi bilo potrebno, da vsaj Ljubljana in Maribor dobita primerne prostore za vaditeljske tečaje, ki postajajo čedalje bolj potrebni glede na zmemrom večji razmah sokolskega delovanja med ljudstvom.

Nekaj številčk o stanju slovenskega sokolstva.

Kdo pa je izvršil pri nas vsa ta dela? Bratje in sestre! Pogosto smo sicer v zadnjih časih slišali trditve, da sokolstvo v Sloveniji ne deluje tako, kakor bi moralo, toda velika dejanja pričajo o nasprotnem.

Naj na kratko navedemo še stanje sokolstva v naši banovini. V Ljubljani je 10 sokolskih društev, v Mariboru štiri, v Celju dve. Skupno imamo v Sloveniji 199 društev in 75 čet. torej 274 edinic, ki štejejo 16.617 članov, 6664 članic, med njimi 3036 telovadcev in 1630 telovadk. Mladinski oddelki izkazujejo 2999 naraščajnikov, 2190 naraščajnic, 5178 dečkov in 4943 deklic. Skupno imamo torej v naših petih župah okoli 20.000 telovadečih. Vseh pripadnikov pa okrog 40 tisoč.

Izmed 274 edinic ima 75 lastne, že dograjene domove, nekaj pa je društev, ki so lastniki narodnih in sličnih domov. Lahko rečemo, da je skoro polovica vseh sokolskih edinic že pod svojo streho. Prepričani smo, da bo v drugi petletki to število naraslo daleč nad polovico. Lastna telovadišča ima že 115 ali tudi skoro polovica edinic. Za pravilno vzgojno delo po telovadnicah in telovadiščih skrbi 942 vaditeljev in 545 vaditeljic.

Smrt starega nacionalnega borca

Maribor, januarja
V Mariboru je na sv. Treh kraljev praznik umrl upokojeni nadučitelj g. Radoslav Knaflič, čigar ime je znano pač vsem Slovincem, ki so kdaj stali v vrstah borcev za slovenske pravice v stari Avstriji. Rajnik je štel 78 let. Bil je po rodu sin malega posestnika v Ivanjškem vrhu pod Sv. Antonom v Slovenskih gorah. Služboval je kot šolnik v raznih krajih Slovenije in bil že v najmlajših letih neumoren buditelj slovenske narodne zavesti, delavec za Družbo sv. Cirila in Metoda, Sokol, Jugosloven in Slovan.

Ko je služboval na Gorici v Savinjski dolini, je bil tudi občinski tajnik. Ime občine Kokarja je postalo po njem slavno v zgodovini borbe za pravice slovenskega jezika. V takratnih časih ni bila majhna reč, če se je občina upirala sprejemati od avstrijskih oblastev nemške dopise. Bilo je skoro ne-

verjetno, da je učitelj g. Knaflič kljub vsem grožnjam odklanjal nemške dopise in zahteval slovenske. Naprtil si je zaradi tega kakšnih dvajset sodnih obravnjav, a je zmagal. Takratno dunajsko državno sodišče je moralo priznati, da so bile Knafličeve zahteve ustavno pravilne.

Rajniki je neumorno deloval tudi s peresom. Pisal je v vse slovenske napredne liste in v stanovska učiteljska glasila. Od vsega svojega velikega nacionalnega dela pa ni imel nikdar osebnih koristi, ki jih tudi ni iskal. Delal je iz čistega idealizma. Bil je pač iz vrst tistih starih borcev poštenjakov, ki jih je čedalje manj med nami in ki

bi jih morali zmerom in zmerom stavljati za zgled mlajšemu svetu.

Stal je zmerom v naprednih vrstah. Še pred nekaj leti je bil dalje časa predsednik organizacije Jugoslovenske nacionalne stranke za peti okraj v Mariboru. Deloval je prav do zadnega. Razume se, da so ga med svetovno vojno avstrijska oblastva preganjala. Zaprt je bil v Gradcu. Po vojni je v svoji ljubljani Jugoslaviji služboval v Radvanju pri Mariboru do upokojitve.

Zglednemu šolniku, neomajnemu nacionalnemu borcu in navdušenemu Slovanu bomo ohranili časten spomin! Njegovim svojcem izrekamo iskreno sožalje!

Kako namerava nemška vojska vdreti v Anglijo

Časopisje v zadnjem času mnogo piše o pripravljajočem se vdoru nemške vojske v Anglijo. Pri tem se tudi obravnava vprašanje, kako mislijo Nemci izvesti vdor. Oni so povedali svoje mnenje že številni vojaški strokovnjaki. Čim več teh razlag, tem težavnejše je uganiti, kako naj bi se ta vdor izvršil, ki gotovo ne more biti lahek, kar Nemci sami priznavajo.

Naj v kratkih besedah opišemo, kako si Angleži sami zamišljajo nemški vdor na njihova tla.

»Daily Sketch« je te dni prinesel ta načrt in pravi, da ga je dobil iz nevtralnih virov. Po tem načrtu bi Nemčija izkrcala svoje čete na severnozahodni angleški obali. Pred- izkrcali tu čilopni oddelki hkratu s padali. Nemške čete naj bi vdrele čim prej v nemške industrijske pokrajine in pri tem uničevale vse, da bi na ta način za-

sejale čim večji strah in zmedo med angleško ljudstvo.

Po načrtu, ki ga navaja agencija Tass, pa bi bilo za nemški vdor v Anglijo potrebno najmanj 600.000 vojakov. Ta vojska naj bi s hitrim napredovanjem odrezala London od ostalega sveta. Velika nemška vojska 600 tisoč mož naj bi se izkrcala na šestih različnih krajih in sicer med Aberdeenom in Dorsetom. Najmočnejše skupine naj bi prodrle skozi grofiji Sussex in Kent.

Ni dvoma, da so vsi ti načrti, ki jih prinašajo listi, le domneva. Doslej se je namreč še zmerom zgodilo, da so Nemci napadli drugod, kakor pa je napovedovalo časopisje. Možno pa je tudi to, da so Angleži nalašč začeli objavljati takšne načrte, da bi Nemce zapeljali z napačnimi navedbami, odkod pričakujejo njihovega vdora.

Roosevelt za popolno podporo narodom, borečim se za svobodo

Predsednik Zedinjenih držav Roosevelt je 6. t. m. z velikim govorom začel zasedanje ameriškega kongresa (državnega zbora).

V uvodu je dejal Roosevelt, da govori v trenutku, ki je brez primere v zgodovini Zedinjenih držav. Brez primere zato, ker niso bile Zedinjene države nikdar tako resno ogrožene od zunaj kakor v tem trenutku. Nikdar se v zgodovini ni zgodilo, da bi en sam narod stremil za obvladanjem vsega sveta. Mir leta 1919. je bil mnogo manj nepravičen, kakor bi bil novi red, ki ga snujejo nekatere države. Ameriški narod mora zdaj vso svojo politiko prilagoditi temu položaju.

Roosevelt je nato govoril o razvoju zdajšnje vojne v Evropi in Aziji. Dejal je, da gre proces, v katerem izgubljajo neodvisni narodi svojo svobodo, še naprej. Smatram za svojo državniško dolžnost, je izjavjal, opozoriti vas, da sta tudi varnost in bodočnost naše demokracije odvisni od dogodkov, ki se dogajajo v tem trenutku daleč od naših meja. Ne more biti trajnega miru, če je v nevarnosti svoboda. V naši ameriški politiki ni med obema največjima strankama nikake razlike glede zunanje politične smeri.

Vdor v Norveško nas uči, da se tudi napad na Ameriko ne bi začel neposredno. Začetek takega napada bi bila zasedba strateških točk, ki bi jih zasedli tuji tajni agenti, ki so že zdaj v velikem številu tukaj in v latinskih ameriških državah.

V korist naše lastne varnosti je, je nadaljeval Roosevelt, da morajo dobiti našo pomoč vsi oni narodi, ki se postavljajo napadu po robu. Roosevelt je zato predlagal kongresu povečano domačo obrambo in obvezo Zedinjenih držav za popolno podporo vsem onim narodom, ki se bore proti napadalcem v raznih delih sveta in s tem prepreči, da bi se vojna razširila na Ameriko. Razen tega je predlagal, da bi se Zedinjene države obvezale, da ne bodo nikdar dopustile,

da bi ameriški narod pristal na mir, ki bi ga narekovali napadalci.

Izvajanje tega programa, je nadaljeval, terja hitrih dejanj. S zdajšnjo produkcijo še nisem zadovoljen. Zato prosim za povečanje gradbenega načrta za vojno mornarico in prosim za nove denarne zneske za izdelovanje municije in vojnega materiala, da lahko čim bolj pomagamo onim narodom, ki so že zdaj v pravi vojni proti našim sovražnikom.

Vse to mora biti v bližnji bodočnosti za nas prva naloga. Ti narodi ne potrebujejo človeških sil, temveč le orožje za svojo obrambo. Z njim pa bodo tudi branili Zedinjene države. Delali bodo za našo lastno obrambo. Zato jim moramo dati vse ono orožje, ki ga po mnenju vojaških in mornariških strokovnjakov ne potrebujemo za svojo lastno varnost. Vse, kar je le mogoče, je treba poslati našim prijateljem; več topov, več letal, več orožja vseh vrst.

Na ta način bomo pridobili na času, da izpopolnimo svojo lastno obrambo. Vse to, kar bomo posodili, bomo dobili tudi poplačano. Mi sami smo dolžniki onih demokratskih držav, ki branijo našo svobodo. V izpolnjevanju tega programa se ne bomo dali ustrahovati od nikogar s trditvijo, da je naša pomoč demokracijam kršitev mednarodnih zakonov in vojno dejanje.

Roosevelt je naposled dejal, da mora vsakdo v Zedinjenih državah biti pripravljen na žrtve. Napovedal je, da se bo velik del novega oboroževalnega programa poravnal z novimi davki. Naša moč, je zaključil, je v našem edinstvu. To edinstvo že samo po sebi jamči za našo zmago.

TUJIH GREHOV NE POZNA

Katehet: »Hlačovec, ali mi znate naštetih devet tujih grehov?«

Student: »Tisto pa ne! Pri spovedi se še lastnih ne morem spomniti...«

Iz kolonij ameriških rojakov

V državi Ecuadorju so zaprli misionarja Bogomila Trampuša. Obdolžili so ga, da je prišel v Ecuador po nezakonitem potu. Za izselitev so mu dali rok 40 dni. Ker pa ni imel nobenih sredstev, se je obrnil na svoje rojake s prošnjo, naj mu priskočijo na pomoč, da bi se lahko izselil v Brazilijo.

V trenutni duševni zmedenosti si je končal v Kirklandu življenje Franc Poznar, star 39 let, doma iz Želimelj pri Igu, kjer zapuščata starše, brate in dve sestri. V Ameriki je prišel leta 1928.

V Clevelandu so umrli: Mihael Mahne, star 61 let, doma iz Hrušice, Franc Fier, star 76 let, doma iz Družinske vasi pri Beli Cerkvi na Dolenjskem in Matevž Mihelič, star 64 let, doma iz Broda na Dolenjskem.

V Chisholmu je umrla Barbara Žuškova, rojena Pišlarjeva, stara 65 let, doma iz Hotedrice.

V Joliettu je avto do smrti povozil 23letnega Antona Ivančiča in 24letnega Viljema Kolarja.

V Chicagu je umrl 65letni Anton Dular, v Veroni Marija Srebotova, rojena Slavčeva, stara 44 let, doma iz Knežaka, v Elyju vdova Ivanka Merkunova, rojena Branešičeva, stara 52 let, doma iz Tribuč pri Črnomlju, v Aurori Jakob Pfajfer in Neža Praprotnikova, rojena Dežman, stara 72 let, doma iz Šmarjete na Dolenjskem, v Chicagu Janez Janko, star 75 let, doma iz Črnomlja, in Franc Rutar, star 59 let, doma iz Markonca, v Chisholmu Rudolf Robnik, star 62 let, doma iz Luč pri Ljubnem, v Duluthu v Ameriki rojena Neža Jakšetova, stara 18 let, v Clevelandu Lojze Lekše, star 65 let, doma iz Naklja pri Leskovcu.

V Minnesoti je umrl slovenski misionar med Indijanci in zlatomašnik Simon Lampe. Rajniki je bil po rodu z Brezovice pri Ljubljani, kjer se je rodil l. 1865.

V Clevelandu sta slavila zlato poroko Franc in Frančiška Pangeršič. Poročila sta se pred 50 leti pri Devici Mariji v Polju pri Ljubljani. Zlati ženin je prišel v Ameriko l. 1903., njegova žena, po domače Mikelnova Franca iz Žagarskega vrha pri Javorju pa l. 1900.

V Ruseltonu se je pri delu v rudniku smrtno ponesrečil Franc Penko, star 51 let. Doma je bil iz Zarečja na Notranjskem.

V Clevelandu je po dolgi bolezni umrl Dominik Koščak v starosti 52 let. Doma je bil iz Plešivca pri Grosupljem na Dolenjskem. Zapuščata ženo Uršulo. V Ameriki je bival 33 let.

V Clevelandu je na svojem domu umrla Neža Pižmova, rojena Kumlova iz Podgozda pri Zužemberku na Dolenjskem. Stela je 64 let. Zapuščata moža, dva sinova in tri hčere.

V Trinidadu je umrl rojak Franc Cesar v starosti 29 let. Rodil se je v Ameriki in je umrl za posledicami poškodb, ki jih je dobil v premogovniku že pred petimi leti. Zapuščata starše, brata in tri sestre.

V Clevelandu je umrl Blaž Dolinar v starosti 63 let. Rodil se je v Škofiji Loki. V Ameriko je prišel leta 1903. in se poročil z Ivano Kordiševo, doma iz Travnika pri Loškem potoku.

× **Generali bivših baltičkih vojsk sprejeti v rdečo vojsko.** V Moskvi je izšla uredba s katero so vrhovni poveljniki bivše litvanske, letonske in estonske vojske, to so generali Vitkauskas, Jonson in Klaukins v činu divizijskih generalov sprejeti v sovjetsko vojsko. Poleg njih je sovjetski komisariat (ministrstvo) za vojsko sprejel iz baltičkih držav še nadaljnjih 15 brigadnih generalov.

× **Železniška nesreča v Nemčiji.** Dne 30. decembra zjutraj sta na progi Berlin—Hanover med železniškima postajama Denkhäusenom in Ratenuom trčila drug v drugega tovorni in brzi vlak in sta se pri tej priliki iztirila dva zadnja vagona brzega vlaka. Pet potnikov, ki so se vozili z brzim vlakom se je smrtno ponesrečilo, sedem jih je bilo hudo ranjeno, nekaj pa lažje. Ranjene potnike so prepeljali v bolnišnico v Ratenu.

Politični pregled

V Florenci je te dni na velikem zborovanju govoril italijanski minister za narodno prosyeto Pavolini. V svojem govoru je naglasil tovarštvo italijanske in nemške vojske in zavrnil angleške poskuse, ki bi izzvali razcep med fašizmom in italijansko vojsko. Pavolini je poudaril, da

ima vsa Italija samo eno vero, a to je Mussolini,

v katerega veruje neomajno v trdnem prepričanju v končno zmago.

Ameriški predsednik Roosevelt je izjavil, da ni izključeno,

da bo Anglija kot protiuslugo za posoditev ameriškega vojnega materiala odstopila Zedinjenim državam nekaj kositra in kavčuka.

Roosevelt pa je kot nesmiselno odklonil misel, da bi kot protiuslugo za posoditev vojnega materiala Anglija Ameriki odstopila nekaj otokov v Atlantiku. Roosevelt je pripomnil, da bo vsekakor glede povračila škode za posojeni vojni material treba naiti med Zedinjenimi državami in Anglijo tak sporazum, ki bo zadovoljil obe stranki.

»New York Times« poroča iz Berna: Po poročilih, ki prihajajo v Švico

se ruska vojska z vso naglico zbira ob severnem bregu Dnjestera na črti Lvova do Odese.

V vsem odeškem vojnem okrožju je razglašeno obsedno stanje, ker računa Rusija z možnostjo nemškega vdora v Ukrajino in proti Kavkazu. Ista poročila govore tudi o tem, da je ruska vojska ukrenila že vse potrebno za izpraznitev južnogališkega mesta Stanislavova, ki bi ga ne bilo mogoče brniti.

»New York Times« prinaša poročilo s špansko-francoske meje o položaju med Francijo in Nemčijo.

Po tem poročilu je nemška vojska ob meji med zasledeno in nezasedeno Francijo pripravljena, da zavzame še tako imenovano svobodno Francijo.

Nemška vlada pa hoče to storiti v sporazumu z maršalom Petainom in zdajšno francosko vlado. Po drugih poročilih, ki jih navaja isti list, zahtevajo Nemci od Francije baje samo svobodni prehod čez ozek pas ozemlja po dolini Rodana do Marseilla in Toulona, kjer hočejo urediti svoja podmorniška in letalska oporišča za boj proti Angliji na Sredozemskem morju. Maršal Petain pa to nemško zahtevo odklanja in grozi, da se bo z vlado preselil v Afriki, kamor bo odplula tudi vsa francoska vojna mornarica in se z vojsko generala Weyganda pridružila Angležem. S to grožnjo je maršalu Petainu uspelo doslej odvrniti Nemce od nasilne zasedbe svobodnega dela Francije. Ameriški list pravi, da ima to poročilo iz zanesljivega vira.

United Press poroča:

V Italijo so dospeli znatni oddelki nemškega letalstva,

in sicer lovci in bombniki. Hkratu je bil odpoklican iz Nemčije ves italijanski letalski zbor, ki je sodeloval pri napadih na Anglijo. Prihod nemškega letalstva v Italijo pomeni prvo pomoč nemške oborožene sile v Italiji za obrambo pred angleškimi napadi na Sredozemlje. Nemško letalstvo naj bi s svojim udejstvovanjem preprečilo angleško plovo po Sredozemskem morju in zavrlo napadalno napredovanje Grkov v Albaniji in Angležev v Libiji.

Reuter poroča:

Angleški zunanji minister Eden je imel po radiu govor na grški narod

in med drugim dejal: Nobena reč me ni tako razveselila, odkar sem drugič prevzel vodstvo zunanjega ministrstva, kakor to, da se naši dve državi zdaj kot zaveznici bojujeta za obrambo vsega tega, kar smatramo, da je važnejše od življenja samega. Redkokdaj se v zgodovini zgodi, da bi bila dva naroda tako velika prijatelja. Takšna združitev je polna največje moči. Upam, da bo junška

grška ofenziva, ki jo vodi odlični general, odločujoč činitelj v boju. Preteklo leto se je končalo v znamenju zmage naših dveh vojsk. Iz vsega srca želim hrabremu grškemu narodu čedalje večje uspehe v teku novega leta, ki naj bo še bolj in trajno zvezalo.

Po angleških vesteh je pričakovati v kratkem,

da bo Sovjetska Rusija prekinila svoje državniške odnose z Rumunijo.

Baje je rumunska vlada odpoklicala svojega poslanika v Moskvi, bivšega zunanjega ministra Gafenca, samo zato, ker je nasprotovala Gafencovi politiki zblizanja med Rusijo in Rumunijo. Zaradi tega koraka rumunske vlade namerava po angleških poročilih zdaj ruska vlada sploh ukiniti svoje poslanstvo v Bukarešti in vzdrževati stike z Rumunijo samo še preko poslanstva v Berlinu.

Nedavno

je japonski veleposlanik v Moskvi Taktekava posejil predsednika sveta komisarjev in komisarja za zunanje zadeve Molotova.

ter bil z njim dve uri v razgovoru. Smatrajo, da se je razgovor nanašal na možnost obnovitve sporazuma o ribolovu, ki je potekel v noči na 1. t. m.

Vrhovno poveljstvo angleških čet na Srednjem vzhodu je objavilo posebno poročilo, da je bila

Bardia zavzeta.

Mesto z vsemi utrdami, vsemi italijanskimi četami, vsemi zalogami živil in velikanskimi zalogami vojnih potrebščin je v angleški oblasti. Poveljnik italijanskih čet general Berganzolli in štirje drugi generali so ujeti. Med vojnim plenom je tudi 45 lažjih in pet težkih tankov. Število ujetih italijanskih vojakov se je od začetku ofenzive v Zapadni puščavi povišalo na 65.000. Z zavzetjem Bardie, ki predstavlja najmočnejšo italijansko trdnjavo, katero so gradili in utrjevali štiri leta, pravi angleško poročilo, je odprta pot za nadaljnje operacije v Libiji. Po zadnjih vesteh je angleška vojska dalje napredovala in se je že razvila bitka za Tobruk. Po Reuterjevi vesti so Angleži doslej uničili Italijanom nad 500 letal, a sami so jih izgubili okrog 80. Angleži se v Afriki poslužujejo že ameriških letal.

Te dni so

neznana tuja letala bombardirala Dublin.

Bil je to prvi bombni napad na irsko prestolnico. Več hiš v središču mesta so bombe porušile. Po dosedanjih podatkih je bilo sedem oseb pri napadu tako hudo ranjeno, da so jih morali prepeljati v bolnišnico. Nekaj oseb je bilo menda ubito.

Tass poroča: Ob novem letu in za proslavo 30letnico kitajske republike je imel maršal Čangkajšek po radiu govor, v katerem je poudaril,

da mora kitajska republika v 31. letu svojega obstoja storiti vse, da se odločno upre sovražniku.

Mednarodni položaj, je rekel Čangkajšek, se stalno izboljšuje v korist Kitajski, toda kitajski narod mora vedeti, da bodo potrebne še velike žrtve, preden bo dosežena končna zmaga.

Turško časopisje poroča o raznih znakih, po katerih bi se moglo sklepati, da pripravlja Nemčija pomoč Italiji v Grčiji. Ker pa ti znaki kažejo, da naj bi bila ta pomoč usmerjena preko Balkana,

svari turško časopisje Nemčijo,

češ da bi vsako tako dejanje prineslo povečano nevarnost vojne na Balkanu.

Zanimiv članek je izšel v tokijskem listu »Niči Niči Šimbu« izpod peresa polkovnika Mabučija. Japonski polkovnik, ki se je prav kar vrnil z enoletnega bivanja na kitajskem bojišču, svari Japonce in pravi,

da Čangkajškov odpor ne bo tako hitro strt.

Za kitajskim maršalom stojijo najboljši Kitajci, z njimi pa sta Anglija in Amerika.

Mabuči pravi, da je mednarodni položaj ugodnejši za Kitajce kakor za Japonce. Zakaj je ugodnejši, pa ni povedal.

Rimski listi so objavili izjavo, ki jo je dal ministrski predsednik Mussolini pred prefektom v Milanu s prošnjo, da jo sporoči milanskemu prebivalstvu. Mussolini je namreč dejal:

»Povejte Milančanom, da bomo zmagali mnogo prej, kakor mislijo.«

To izjavo tolmačijo v zvezi z govoricami, ki krožijo o velikanskih pripravah za napad na Anglijo. Nemčija in Italija želita namreč zlomiti odpor Anglije prej, preden bi mogla ameriška pomoč kaj koristiti.

Associated Press javlja: Poročila, ki prihajajo iz Nemčije, Madžarske in Rumunije, govorijo o velikih premikanjih nemških čet v vzhodnem delu Nemčije.

Mnogo nemških čet je bilo že odposlano v Rumunijo.

Posluževale so se predvsem železniških zvez skozi Madžarsko. Velike skupine čet, ki so bile prej v avstrijskih pokrajinah, so bile odpravljene proti zapadu. Pravijo, da gredo v prehodu Brennerja na poti v Italijo. Neka druga divizija je šla čez Trbiž proti Vidmu in Trstu. Ta premikanja, ki so izrednega obsega, tolmačijo kot pripravo Nemčije, da zasede še nezasedeni del Francije, na drugi strani pa kot dokaz, da se Nemčija hoče udeležiti bojev proti Grčiji in proti Angliji v Egiptu. Poročila z Dunaja trdijo, da je med divizijami, ki so odšle v Rumunijo, tudi ena oklopna in motorizirana divizija v polni opremi. Poročila iz Rumunije pravijo, da pride 20 nemških divizij v Rumunijo in da bo stanje nemške vojske na rumunskih tleh do marca l. 1941. doseglo 400.000 mož. Na drugi strani pa prihajajo poročila, ki trdijo, da so nemške čete, ki so bile doslej v Rumuniji, odpravljene nazaj v Nemčijo in bodo zaposlene na drugih mestih.

Iz New Yorka je prispelo poročilo, ki pravi,

kako ugledni Američani pritiskajo na Roosevelta, naj stori vse, da bo zmagala Anglija.

V poročilu stoji: skupina 50 uglednih Američanov je sestavila in poslala predsedniku Rooseveltu prošnjo, naj bi se Zedinjene države trdno odločile za takšno politiko, da bodo storile vse, kar je potrebno, da se Angliji in njenim zaveznikom v tej vojni zagotovi zmaga. Prošnjo je podpisal poleg drugih tudi urednik časopisa »Foreign Affairs« Hamilton Fish Armstrong, ki je še nedavno odločno nastopal proti temu, da bi Zedinjene države posegle v zdajšno vojno v Evropi. Med podpisniki sta dalje tudi znana novinarja Dorothy Thompson in tašča polkovnika Lindbergha ga. Dwigit Morrova. Prošnjo je podpisalo še veliko število uglednih vseučiliških profesorjev. Od filmskih igralcev je dal svoj podpis tudi Douglas Fairbanks mlajši.

Po silovitem nemškem letalskem napadu predzadno nedeljo so London in vsi ostali deli Anglije v ponedeljek uživali ves dan mir in tudi noč od ponedeljka na torek je minila brez nemškega letalskega napada. Šele te dni so prišle na da npodrobnosti o silnem nemškem bombardiranju Londona predzadno nedeljo zvečer.

V Londonu so bili prepričani, da je pomenil ta nočni napad uvod v splošen napad na Anglijo,

ki naj bi se začel z novim letom. Kakor je bil letalski napad na London silen, vendar se ni po londonskih vesteh mogel razviti do tiste jakosti, kakor jo je imelo v načrtu nemško letalsko poveljstvo. Skupine nemških bombnikov, ki so do 22. ure po površnih računih vrgle na London najmanj 10.000 zažigalnih bomb, so bile zamišljene šele kot predstraža glavne nemške letalske vojske, ki naj bi bila sledila šele v kasnejših urah. Toda ob 22. uri je nemško letalsko poveljstvo zaradi nenadno poslabšanega vremena poklicalo vse bombniške skupine, naj se nemudno vrnejo na svoja oporišča. Slabo vreme z meglo in slabo vidljivostjo je rešilo London večje nesreče. Okoliščino, da proti nemškim bombnikom nad Londonom niso posegli v boj angleški nočni lovci in da je nenadno prenehalo streljati tudi angleško protiletalsko

topništvo v notranjem londonskem obrambnem pasu, pojasnjujejo na odločujočem mestu v Londonu na ta način, da je bilo zaradi neštevilnih požarov ozračje tako razsvetljeno, da bi bila lovska letala močno oboroženim nemškimi bombnikom prelahki cilj in da bi v svitu požarov Nemci prelahko odkrili postojanke protiletalskih topov, ako bi se te izdajale še s streljanjem. Ugotovljeno je bilo, da nemški bombniki še nikoli nad Londonom niso leteli tako nizko kakor tokrat. Zaradi ognja so bili zaporni baloni tako jasno razsvetljeni, da so se jih nemška letala zlahka izognila in med vrvmi, s katerimi so ti baloni privezani, prodirala v prav majhni višini nad London.

Ameriški senator Wheeler je izjavil, da spadajo vsa govoričenja o grožnji nekakšnega nemškega vdora v Zedinjene države v kraljevstvo domišljive. K tej izjavi je treba pripomniti, da je senator Wheeler eden izmed glavnih nasprotnikov Rooseveltove zunanje politike. Wheeler je imel preko ameriškega radia tudi govor, ki naj bi veljal kot odgovor na Rooseveltov veliki govor ameriškemu narodu za odločno pomoč Angliji. V svojem govoru je Wheeler postavil tudi zahtevo, da je treba na vsak način poizkušati, da se v Evropi sklene mir, še preden bo šel razvoj tako daleč, da bo Amerika pahnjena v blaznost te vojne.

V Angliji so predlogi senatorja Wheelerja naleteli na prav malo upoštevanja, češ da jih je malo, ki soglašajo z Wheelerjem.

Na Grškem bojišču ni bilo velikih dogodkov. Atenske vesti poročajo,

da grška vojska kljub hudim italijanskim protinapadom še zmerom po malem napreduje.

Grki so pri tem ujeli več italijanskih vojakov. Zima vojne operacije zelo ovira. — Med Nemčijo in Anglijo se nadaljuje letalska borba,

Gospodarstvo

Tedenski tržni pregled

GOVED. Za kg žive teže so se trgovali: v Ljubljani: voli in telice I. po 9 do 9.50, II. po 8.50 do 9, III. po 8 do 8.50, krave I. po 7.50 do 8, II. po 6 do 7, III. po 5 do 6, teleta I. po 10 do 12, II. po 10; v Mariboru: debeli voli po 8.50 do 9, poldebeli po

7.50 do 8, plemenski po 8 do 10, biki za klanje po 6.50 do 8, klavne krave debele po 7 do 7.75, klobasice po 4.50 do 6.50, molznice po 8 do 9.50, breje krave po 7 do 9, mlada živina po 7 do 8.50 din.

SVINJE. Za kg žive teže so se trgovali: v Ljubljani: sremski špeharji po 17 do 18, pršutarji po 13 do 14, na mariborskem sejmu: povprečno po 12 do 16.50, v srezu Mariboru levem bregu: špeharji po 12, pršutarji po 11, v Kranju: špeharji po 17.50 do 18, pršutarji po 16.50 do 17, v Dravogradu: špeharji po 15, pršutarji po 13, v Črnomlju: špeharji po 12.50 do 15, pršutarji po 12 do 14 din.

KRMA. V Ljubljani: seno 100 do 130, slama 60, v Mariboru: seno 180, slama 85, v Črnomlju: lucerna 125, seno 75, slama 50, v Kranju: lucerna 125 do 150, seno 150 do 175, slama 75, v Dravogradu: lucerna 150, seno 120, slama 55 din za 100 kg

SIROVE KOŽE. V Ljubljani: goveje 22, telečje 26, svinjske 15, v Kranju: goveje 26, telečje 32, svinjske 18 do 20, v Dravogradu: goveje 26, telečje 28, svinjske 8, v Črnomlju: goveje 23 do 24, telečje 23 do 25, svinjske 8 din za kg.

VOLNA. V Kranju: neoprana 88 do 92, oprana 100 do 104, v Dravogradu: neoprana 35, oprana 45 din za kg.

KROMPIR. V Ljubljani: 1.50 do 2, v Kranju: 2.25, v Dravogradu 2, v Mariboru 2, v Črnomlju 1.50 din za kg.

ZABELA. V Ljubljani: slanina 23 do 26, svinjska mast 28, v Mariboru: slanina 24, svinjska mast 26, v Črnomlju: slanina 24, svinjska mast 26, v Kranju: slanina 26, svinjska mast 28 do 30, v Dravogradu: slanina 25, svinjska mast 28 din za kg.

VINO. Pri vinogradnikih se je dobilo v črnomeljskem okolišu: navadno mešano vino po 8.50 do 9, finejše sortirano po 10, v mariborskem okolišu: navadno mešano vino po 12 din za liter.

TRDA DRVA. V Ljubljani 145 do 160, v Mariboru 165, v Črnomlju 100, v Kranju 150 do 160, v Dravogradu 110 do 140 din za kubični meter.

JAJCA. V Ljubljani 175 do 2, v Mariboru 2, v Črnomlju 150 do 2, v Kranju 2.50 do 2.75, v Dravogradu 2 din za kos.

SIROVO MASLO. V Ljubljani: navadno 40 do 44, čajno 46 do 56, v Mariboru 40, v Črnomlju 48, v Kranju 48 do 52, v Dravogradu 48 din za kg.

FIZOL. V Ljubljani 6 do 8, v Mariboru 7, v Črnomlju 5.50, v Kranju 7 do 10, v Dravogradu 7 din za kg.

ŽITO. V Ljubljani: ječmen in rž 450 do 500, oves 400 do 450, turščica 400 do 450, v srezu Mariboru levem bregu: pšenica 350, ječmen 300, rž 350, oves 290, turščica 350, v Črnomlju: pšenica 375, ječmen 325, rž 325, oves 350, turščica 250, v Kranju: pšenica 450, ječmen 425, rž 425, oves 375, turščica 375, v Dravogradu: pšenica 400, ječmen 300, rž 350, oves 250, turščica 350 din za 100 kg.

MOKA. V Ljubljani: pšenična 8 do 9, turščična 4.50 do 5, ajdova 7 do 10, v Mariboru: pšenična 5 do 9, turščična 6, ajdova 7, v Črnomlju: pšenična 5 do 9, turščična 3.75 do 4, v Kranju: pšenična 5.50 do 9, turščična 6.50, ajdova 7.50 do 10, ržena 6.50, turščični zdrob 6.50, v Dravogradu: pšenična 5 do 9, turščična 4.25, ajdova 8.50 do 9 din za kg.

MED. V Ljubljani 36, v srezu Mariboru levem bregu 20, v Črnomlju 32, v Kranju 36 do 40, v Dravogradu 38 din za kg.

MLEKO. V Ljubljani 2.50 do 3, v Mariboru 2.50, v Črnomlju 2, v Kranju 2.25 do 3, v Dravogradu 2.50 do 3 din za liter.

Sejmi

13. januarja: Nova cerkev, Semič, Krka-Videm, Šmarje pri Jelšah;
14. januarja: Laško, Žirovnica, Verače (Sv. Filip);
15. januarja: Veliki Podlog;
16. januarja: Irča vas (občina Šmihel-Stopiče);
17. januarja: Kapele pri Brežicah, Petrovčec, Dobrepolje-Videm, Cerklje na Gorenjskem, Kostanjevica, Unec, Guštanj (samo kramarski sejem).

Vrednost denarja

Na naših borzah smo dobili 7. t. m. v devizah (prve številke službeni tečaj, druge v oklepajih tečaj na svobodnem trgu):

1 angleški funt za 174.57 do 177.77 (za 215.90 do 219.10) din;

1 ameriški dolar za 44.25 do 44.85 (za 54.80 do 55.20) din;

1 švicarski frank za 10.29 do 10.39 (za 12.71 do 12.81) din.

Nemške klirinške marke so bile po 17.72 do 17.92 din. Vojna škoda se je trgovala v Zagrebu po okoli 465 din.

F. Gobey:

Umor na plesu

26

Ko je šla markiza potem pozdravit še druge goste, po večini take, ki se jim je videlo, da imajo v svojih žilah tudi črnsko in indijansko kri, je Nointel zagledal Simancasa in Galmierja.

V tem je oskrbnik naznanil, da je večerja na mizi. Markiza je stopila k Nointelu, ki jo je prijel pod roko in pred dolgo vrsto ljudi sta zavila proti jedilnici.

Markiza je posadila Nointela na svojo levico, na njeni desni pa je sedel neki španski grof. Na Nointelovi levici je sedela ženska, ki je bila takšna, kakor bi bila prišla naravnost iz pragozda in bi jo bili to pot prvič oblekli v evropsko oblečilo.

»Vaša soseda zna samo špansko, moj sosed pa je gluha,« je dejala markiza. Lahko se pogovarjava, kakor bi bila čisto sama na Montblancu. Vi mi najbrž ne boste verjeli, da sem bila lani na tej najvišji evropski gori?»

»Nisem tega vedel, toda ne čudim se vam. Vem, da ljubite vse, kar je nedostopno.«

»Recite rajši: kar je nevarno.«

»Ali vas je tudi nevarnost napotila, da ste povabili generala Simancasa in njegovo vrednega tovariša Galmierja?«

Markiza je zardela.

»Mislite, da sta nevarna? Veliko čast jima izkazujete. Jaz ju samo ščitim.«

»To je še hujše.«

»Znano mi je, da nista preveč priljubljeni in da marsikaj govore o njima. Jaz sem pa zmerom na strani slabih in tlačanih.«

»Torej morajo človeka najmanj iz družbe vreči, da vam bo všeč?«

»Morda. Ni pa potrebno, da bi imela večina, ki ju obsoja prav. Rada imam ljudi, ki se temu upirajo.«

»Ne razumem vas čisto.«

»Zakaj ne? Španka sem. Vi ste pa groznil Upala sem, da bi me vi znali ljubiti tako, kakor bi jaz želela, da bi me moški ljubili. Zmotila sem se. Ne znate se upirati javnemu mnenju.«

»Kakšno preizkušnjo zahtevajte od mene!«

»Pazite, da vas ne primem za besedo!«

»Poskusite!« je uporno rekel in se zagledal v njene črne oči.

Po kratkem molku je spet markiza povzela besedo:

»Povabila sem vas, pa nisem niti vprašala, ali ste lovec.«

»Ali bi vam bilo všeč, če bi bil?«

»Vprašujem vas, ali vas gonja zanima?«

»Skoraj rajši lovim sam s svojim psom. Vidite, markiza, iskren sem.«

»Dobro: Zdaj mi pa povejte, zakaj ste se odločili, da pridete k meni.«

»Da vam tudi povem nekaj, česar vam ne plesu nisem mogel reči.«

»Ali mislite mar, da mi na plesu niste ničesar povedali?« je dejala in položila prst na gumb, ki ga je dobila pri kotiljonu.

»Da, rekel sem vam nekaj, toda ne vsega. In tudi vi ste mi odgovorili, toda zelo nejasno.«

»Lov se bo začel jutri opoldne. Ali želite,

da bi prej sama nekoliko jezdila po gozdu? Vaš konj bo osedlan ob devetih. Zdaj se pa menimo še o čem drugem, da se gostje ne bodo dolgočasili. Najin pogovor je bil že tako precej dolg.«

Nointel je prikimal, zlasti ker je opazil, da Simancas in Galmier zelo napenjata ušesa, da bi kaj slišala.

Preden je bilo večerje konec, je dejala markiza Nointelu:

»Zdaj vas pa moram zapustiti. Samote potrebujem. Do svidenja jutri popoldne. Ne pozabite, da vas konj ob devetih čaka.«

Izpregovorila je še nekaj besed s svojimi gosti, ki so bili v bližini, potem pa je odšla.

»Le kam gre?« se je vprašal Nointel. Molit za rajno Orcivalco?«

Gostje so bili vajeni markizinih mušic in jih njen odhod ni prav nič presenetil. Odšli so v salon za kvartanje. Simancas je stopil k Špancu, ki je prej sedel na markizini desnici.

Nointel je tako ostal sam. Kmalu je odšel in se odpravil v svojo sobo. Ko je že nataknil domači plašč in sedel v naslanjač, da bi bil ob peči bral, je nekdo potrkal na njegova vrata. Odprl je in zagledal pred sabo generala Simancasa.

»Kaj pa želite?« ga je neprijazno vprašal.

»Govoril bi rad z vami o nečem zelo važnem. Morda vam to pot moja družba ne bo neprijetna.«

Nointel se je malo zamislil, potem pa mu je hitro rekel:

»Dobro, stopite v sobo. Samo na hitro povejte, kaj želite?«

»Hiter bom, ker vem, da je čas zlato.«

Simancas je sedel na stol, ki mu ga stotnik ni ponudil, in začel:

Drobne vesti

— Bombaž bomo dobivali iz Rusije. Pred dnevi se je vrnilo iz Moskve naše odposlanstvo, ki je imelo nalogo skleniti nabave bombaža v Rusiji. Uspeh pogajanj je bil, da nam bo Sovjetska Rusija dobavila v tem letu 4000 ton sirovega bombaža in 600 ton bombažnih odpadkov, za kar bomo izvozili v Rusijo naše izdelke. Bombaž se bo začel natovarjati februarja in bo prišel v našo državo skozi Bolgarijo.

Dopisi

SV. VID PRI PTUJU (Smrtna kosa). Pri Sv. Vidu pri Ptujju je umrl kmečki posestnik Andrej Javornik, ki je dosegel lepo starost 83 let. V l. 1937 je obhajal s svojo ženo, ki še živi, zlato poroko. Zadnja leta je preživel pri svoji hčerki Katarini Kranjčevi pri Sv. Vidu. Pokopali so ga na domačem pokopališču, kamor so ga spremili številni prijatelji in znanci. Naj mu bo lahka domača zemlja, žalujočim naše sožalje!

Novice

* **Kralj boter devetemu sinu.** V Džulčanu v Bosni je kralj po svojem zastopniku kumoval krstu devetega sina kmeta Milana Čuluma. Kraljevega odposlanca je sprejela velika množica kmetov z državno zastavo. Novorojenček je dobil ime Aleksander. Po krstnem obredu je kraljev zastopnik poklonil novorojenčku zlat križ z verižico, velik zlatnik in 2000 din.

* **Srečno, zdravo novo leto 1941.** Iskreno želi vsem svojim sotrudnikom, poverjenikom, ustanovnikom in članom Vodnikova društva v Ljubljani.

* **Za regulacijo draginskih doklad staropokojencem bratovskih skladnic** je naklonil ban dravske banovine g. dr. Marko Natlačen iz banovinskih sredstev glavni bratovski skladnici v Ljubljani enkratno izredno podporo v znesku enega milijona dinarjev.

* **»Samo eno je potrebno.«** V Banji Luki je imel senator Večeslav Vilder predavanje o borbi svetov in našem položaju v tej

borbi. Najprej je razpravljal o naših borbah za osvobodjenje in zedinjenje. Nato je govoril o naših notranjih razmerah in naglasil potrebo osredotočenja vseh zdravih sil našega naroda. Poleg drugega je dejal: »Danes strankarski programi ne predstavljajo več perečih zadev. Potrebno je samo eno: da se sporazumemo o najvažnejših vprašanih našega skupnega obstanka in o obrambi življenjskih koristi naše države. Storititi moramo tudi vse za pobijanje črnočredstva in nezaupanja v lastno moč. Po vojni bomo dobili gotovo nov družabni in socialni red. Mi moramo na te neogibne spremembe že zdaj pripravljati narod. Liberalna demokracija se je preživela. Namesto nje bomo dobili socialno poudarjeno demokracijo, ki je že na rchodu.«

* **Prešernova proslava na gimnaziji v Bihacu.** Gimnazija v Bihacu je 21. decembra prav lepo proslavila 140letnico Prešernovega rojstva. Prof. g. Vidovič je v daljšem predavanju podal življenjepis našega velikega pesnika in očrtal pomen Prešerna za Slovence in vse Jugoslovence. Zatem je v srbohrvaščini recitiral sonec »Vrba, draga vas domača« in uvod »Krsta pri Savici«. Isto je v slovenščini lepo deklamiral tretješolec Dušan Stefanovič. Osmošolec Bogunovič je nato spet v srbohrvaščini recitiral »V spomin Andreja Smoleta«. Proslava je bila zaključena z deklamacijo Župančičeve »Mladini ob Prešernovi stoletnici«.

* **Hrvatski premogovniki in železniška uprava.** V Zagrebu je bil posvet med predstavniki zagrebske Delavske zbornice in Hrvatske delavske zveze in lastniki premogovnikov v banovini Hrvatski. Razpravljali so o cenah premoga pri nabavah za državne železnice. Ugotovili so, da plačuje železniška uprava kljub povišanim prevoznim tarifam premog po cenah, ki so pod pridelovalnimi stroški pri kopanju premoga. Zaradi tega imajo hrvatski premogovniki velike izgube pri dobavah premoga železniški upravi. Ker so zato nekateri premogovniki ustavili dobavljanje premoga državnim železnicam, je železniška uprava kratko malo zaplenila njihov premog, ki je bil natovorjen za zasebne kupce. Sprejeta je bila resolucija v kateri se naprošajo dr. Maček in hrvatski ministri, da izposlušajo povišanje cen za premog, ki ga dobavljajo hrvatski premogovniki železniški upravi.

* **Podražitev hrvatskih listov.** Poročali smo že, da so beografski dnevniki povišali naročnino. Zaradi splošne podražitve pa sta tu-

di zagrebska dnevnika »Novosti« in »Jutarnji list« povišala naročnino na 44 din mesečno in ceno v nadrobni prodaji na dva dinarja za izvod. Slovenski dnevniki so zdaj najcenejši v državi.

* **Strojvodja preprečil grozno nesrečo.** Nedavno zjutraj se je posrečilo preprečiti železniško nesrečo, do katere bi prav gotovo prišlo blizu postaje Hajdine na progi Ptuj—Pragersko. Osební vlak je kakor navadno krenil iz Ptujja proti Mariboru. Na odprti progi pred Hajdino pa je strojvodja Korman iz Maribora opazil, da se mu bliža z vso naglico tovorni vlak. Proga tam visi in tovornega vlaka ni bilo mogoče več ustaviti. Istočasno je tudi železniški paznik opozoril Korman na tovorni vlak. Tega so bili obvestili s hajdinske postaje o preteči nesreči. Strojvodja Korman je bil toliko duševno prisoten, da je z vsemi zavorami zavrl osební vlak, ki se je ustavil in nato takoj vozil ritensko nazaj proti Ptujju. Razvila se je tekma s tovornim vlakom. Potniki seveda za nevarnost niti niso vedeli in niso razumeli, zakaj so se vozili v nasprotni smeri. Šele v Ptujju, kjer je bila nevarnost že mimo, so izvedeli, kako jih je strojvodja rešil smrti, s katero so tekmovali.

* **Razpust socialističnih strokovnih združenj.** Notranje ministrstvo je na osnovi društvenega zakona razpustilo osredno socialistično delavsko in nameščensko strokovno združenje Uedinjeni radnički sindikalni savez, znan pod kratiko URS. Kakor nam zdaj dodatno poročajo, se nanaša razpust tudi na vse ostale delavske in nameščenske strokovne organizacije, ki so obstajale v okviru URS. Razpust je bil izveden že tudi v Ljubljani.

* **Konec »Hrvatske straže«.** Z novim letom je prenehala izhajati zagrebska »Hrvatska hoda v Rim« vodil znani kanonik dr. Janko Šimrak. Namesto nje bo začel izhajati nov dnevnik kot glasilo organiziranih hrvatskih katoličanov. Izdajal ga bo poseben konzorcij, sestavljen iz zastopnikov treh zagrebskih tiskarn: nadškofijske, Narodne in Prosvetne tiskarne, ki se bodo ob tej priliki tudi same združile v enotno tiskarsko podjetje. Zagrebske »Novosti« pravijo, da je »Hrvatska straža« imela na koncu le 1500 naročnikov.

* **1000 vagonov turščice potrebujejo siromašni kraji v Južni Srbiji za prehrano čez zimo.** Tako je ugotovila kmetijska zbornica v Skoplju in poslala na odločujoča mesta zavedne predloge. Zastopniki kmetištva so tu-

»Ali se še spominjate tistega pogovora pri mojem prijatelju Galmierju?«

»Dobro!«

»Takrat ste stavili nekaj pogojev, ki sem jih takoj sprejel in ki sem jih tudi držal. Gospod Crozon ni več dobival anonimnih pisem in vi ste dobili od markize ne eno samo, ampak kar dve vabili. Zdaj bi lahko napravila nov dogovor.«

»Ne razumem vas.«

»Tako je boste! Mislite si, da sem si jaz s silo priboril dostop v markizin dom in privlekel s seboj še Galmierja. Mislite si, da sem to dosegel zaradi tega, ker vem neko skrivnost, ki bi mogla markizo uničiti, ali pa jo vsaj onemogočiti. Res je tako nekako. Ona bi rada dala dva ali tri milijone, da kupi najin molk. Toda tega od nje nisva zahtevala, ker sva v prvi vrsti morala popraviti svoj slabi glas v družbi. To sva dosegla, ker sva bila pogosto v družbi z njo. Z njo ne more več prekiniti brez javnega škandala. Zato bova zdaj kmalu od nje zahtevali tudi denarno nagrado. Z bogastvom naju bo obdarila, midva pa bova, če bo to zahtevala, zanjo preplavala tudi Atlantsko morje.«

»Kako pa ste prišli do tega, da ste meni odkrili svoj umazani namen?«

»Moj bog! Ali si tega ne morete misliti?«

»Jaz? Ne razumem vas.«

»Takole je. Kakor sva videla, vam markiza izkazuje posebno naklonjenost. Kolikor je bilo danes pri mizi gostov, vsi so prepričani, da ste vi njen ljubček. Jaz pa mislim, da imate vi še večje namene z njo.«

»Kakšne?«

»Oženiti se mislite z njo. In v tem prime-

ru boste od nje zahtevali, da naju odžene iz svojega doma.«

»Zelo domišljavi ste.«

»Recite rajši: iskreni. Toda opozarjam vas, da bova odkrila javnosti vse, kar o njej ve-va, če bo ona na vašo zahtevo pristala. In v tem primeru sem prepričan, da se boste vi hitro odrekli njene roke in njenih milijonov.«

»V tem primeru bi jaz razkril to, kar vem o vama.«

»Lepo. In kaj bi sledilo? Jaz in Galmier bi morala vzeti pot pod noge in jo odkuriti čez mejo, vi bi ostali brez žene in bog ve kaj bi bilo z markizo. Ali ne bi bilo bolje, če bi se mi pogodili?«

»Da bi se jaz pogajal? Meni to ni potrebno.«

»Bog ve. Morda bi vas ona celo odbila. Toda če bi vedeli za najino skrivnost, tega ne bi mogla storiti.«

»Ona me ne bi mogla odbiti. Toda zakaj se vi sami ne poslužite tega sredstva in se ne oženite z njo?«

»Norčujete se iz mene. Nič ne de. Vem, da bi ona storila vse, samo da se ji ne bi bilo treba omožiti z menoj. Z vami pa je drugače. Dal bi vam svoje orožje pod prav ugodnimi pogoji...«

»Da slišim te pogoje...«

»Zaupal vam bom markizino skrivnost, če mi daste častno besedo, da mi boste mesec dni po poroki izplačali dva milijona frankov. Ko dobim ta denar, se vam bom pismeno obvezal, da ne mene ne mojega prijatelja Galmierja ne boste nikoli več videli, ne slišali o nama. Če prekršiva to obvezo, naju boste lahko še zmerom uničili s tisto skrivnostjo, ki ste jo slučajno zvedeli. Zdaj pa čakam vašega odgovora.«

»Preden vam bom odgovoril, želim vedeti, koliko je ta vajina skrivnost vredna. Če bi šlo za kakšno ljubezensko pustolovščino, mi ne bi bilo to nič novega. Vem, na primer, da je bila markiza ljubica vajinega pajdaša Golimina.«

Simancas je prebledel, potem pa je odvrnil:

»Gre za nekaj dosti nerodnejšega.«

»Torej priznavate, da je bil Golimin markizin ljubček?«

»To vem, samo jaz, no, in Galmier tudi.«

»Motite se. Tudi jaz vem. Če imate same takšne skrivnosti, ni vredno, da bi jih prodajali.«

»Toda če bi vi jaz zapretel, da bom dal njena pisma tiskati?«

»Bi šla ona k državnemu tožilcu, da jo zaščiti pred izsiljevanjem te vrste, vam pa bi se utegnilo zgoditi to, da bi vas takoj izgnali iz Francije. Če bi se jaz z vami dogovoril, bi bil moj prvi pogoj to, da mi ta pisma izročite.«

»To ne bi bilo težavno.«

»Ali imate vsa pisma?«

»Ne, samo eno.«

»Kje so pa druga?«

»Tega ne vem.«

»Ne veste? Ali naj vam jaz povem, kje so ta druga? Vedite, da sem o vsem dobro obveščen.«

»Dvomim. Drugače bi bilo najinega pogovora že davno konec.«

»Zakaj? Mene vse to zanima. Jaz vem še nekaj čisto drugega. Poslušajte! Tisto noč, ko so umorili gosposdično Orcivalovo na plesu v operi, ste bili vi v sosedni loži.«

»Da...« je zmedeno odvrnil general. »To-

di rekli, da je treba omejiti podraževanje industrijskih izdelkov in ne samo kmetijskih pridelkov, kajti le tako bo mogoče narediti red na našem tržišču. Obenem so se pritoževali nad odkupnimi cenami tobaka.

* **Tudi v mestu Skofji Loki so vneti sadjarji.** Skoljeloški srez šteje 14 podružnic Sadjarskega in vrtnarskega društva. Podružnica v Skofji Loki sama šteje 60 članov in je nedavno imela svoj občni zbor, ki ga je vodil predsednik g. Janez Demšar iz Vincarjev. O delu je poročal društveni tajnik g. Karel Sovre. Sadjarji so imeli v preteklem letu več sestankov in skoro vsak mesec sejo. Skofjeloško območje ima že več sušilnic. Mesto samo pa sušilnice nima, a jo bo menda kmalu imelo. Čedalje nujneje se kaže poraba po društvenih prostorih in shrambi. Društvene reči (škropilnice, sterilizator, čistilnik) so spravljene po zasilnih prostorih in noče nihče prevzeti odgovornosti za morebitno škodo. V okviru možnosti je šla podružnica svojemu članstvu na roko s pojasnili, z naveti, pa tudi z dobavljanjem potrebščin, zlasti arborina. Blaginik g. Ivan Pušar je povedal, da je prelela podružnica lani 11.623 din, izdala pa je toliko, da je v blagajni še 310,25 din. V podružnici deluje tudi vrtnarski odsek, ki je bil v stikih s prav takim odsekom v Ljubljani. Njegovo delo se je raztezalo na nabavo sadik in semenja, prirejal pa je tudi predavanja. Na predlog g. Vojteha Debeljaka je bila sprejeta razrešnica sedanji upravi in je bil izvoljen nov odbor, ki so vstopili vanj dozdajšnji preizkušeni delavci na področju sadjarstva. Dve mesti sta bili pridržani za zastopnika vrtnarskega odseka.

* **Slovensko ženstvo v spominu ge. Mirke Grujičeve.** Te dni je bil v Beogradu pogreb dvorne dame ge. Mirke Grujičeve, znane nacionalne delavke in predsednice Kola srbskih sester. Pogreba sta se udeležili tudi dve odposlanki iz Slovenije, in sicer ga. Lebarjeva v imenu Kola jugoslovenskih sester v Ljubljani in ga. Mira Engelmannova kot predsednica dravskega odseka Jugoslovenske ženske zveze. Obe slovenski zastopnici sta imeli ob krsti lepa govora.

* **Smrt ugledne Celjanke.** V Ipavčevi ulici v Celju je umrla v 76. letu starosti zasebnica ga. Mina Pauerjeva, tašča odvetnika g. dr. Vrečka in svakinja rajnega uglednega trgovca Josipa Pauerja v Braslovčah. Blag ji spomin!

* **Smrt gostilničarja, ki pijancem ni postregel.** Na pobeškem pokopališču pri Mariboru so pokopali uglednega in narodnoza-

vednega tezenskega gostilničarja in trgovca g. Antona Marina, ki je bil znan daleč naokoli. Bil je član Sokola in raznih nacionalnih združenj. O blagem pokojniku je bilo znano, da je bil med tistimi gostilničarji, ki pijancem ne postrežejo. Tudi je bilo zanj značilno, da ni nikdar prekorajčil policijske ure. Blag mu spomin!

* **80letnica zakona stoletnega para.** V zagorski vasi Križovljanih živi najstarejši zakonski par Hrvatskega Zagorja. Sta to Vilim Juričko, ki šteje 102 leti, in njegova žena Julka, ki ji je 101 leto. Vilim je še razmerno krepak. Oženil se je, ko je štel 22 let in je torej zdaj že polnih 80 let v zakonu z Julko. Julko pa je starost nekoliko bolj potlačila. Ubožica je že skoro čisto gluha in slepa. Stari Vilim rad pripoveduje, da so bili v starih časih ljudje mnogo poštenejši, kakor so danes.

* **Smrt dobre matere.** V Dobravljah pod Sv. Križem na Vipavskem je umrla ga. Marija Rustjeva, ki je dočakala visoko starost 75 let. Pokojnica je bila vzorna mati in gospodinja. Blag ji spomin!

* **Nenavaden potres v Tržiču.** Dne 2. t. m. ob 17. uri je vse prebivalstvo Tržiča presenetil nenavaden potres. Sprva so vsi domnevali, da se je kje zgodila kakšna velika eksplozija in so se obrnili po pojasnila v Ljubljano, ali so tudi tam začutili sunke. Ko pa so jim Ljubljanci to zanikali, so bili Tržičani tem bolj presenečeni. Bila sta dva kratka sunka, ki pa škode nista napravila.

* **Na cesti ga je zadela kap.** Nedavno je šel iz Maribora domov na Pobrežje po obdravski stezi 57letni tesarski delovodja Jozef Stupan. Naenkrat pa je omahnil in se zgrudil mrtev na tla. Zadela ga je srčna kap.

* **Velike jate divjih rac in gosi v Medmurju.** V Medmurju so se pojavile velikanske jate divjih rac in gosi, ki so priletele s severa, kjer je še ostrejša zima kakor pri nas.

* **Vrat si je prerezal.** Pred dnevi si je 36letni dninar Miha Golež v Gabrovcu pri Vojniku iz neznanega razloga prerezal z britvijo vrat. Goleža so prepeljali v celjsko bolnišnico, kjer je na starega leta dan zjutraj umrl za poškodbami.

* **Hotel »Krona« v Postojni je zgorel.** Pred dnevi zvečer je nastal v hotelu »Krona« v Postojni ogenj, ki je kmalu uničil skoro vso obsežno stavbo. Prihitali so gasilci, vojniki, orožniki in domačini ter se požrtvovalno lo-

tili gašenja, vendar vsi njihovi napori niso mnogo zalegli. Na pomoč so prihitali tudi gasilci iz Gorice in Trsta. Samo velik del pohištva in precej oprave so rešili. Škoda je velika. Kako je požar nastal, ni dognano.

* **S tujo ženo je pobegnil.** Iz Kranjske gore je nenadno izginil Viktor G., star 25 let. Viktor jo je popihal z mlado ženo nekega tamkajšnjega trgovca proti Ljubljani. Pred pobegom je imel hud nastop in je grozil možu pobegle žene s samokresom. V Mojstrani je prodal za 1000 din kolo, ki ga je nelavno kupil na obroke, katerih pa še ni poravnal. Tistu pobegle žene pa je pred odhodom vzel 5000 din. V Ljubljani je, kakor pravi orožniško obvestilo ljubljanski policiji, izvalil od nekega trgovca za 2000 din blaga. Iz Ljubljane sta jo zaljubljenca ubrala na jug.

* **Dva vloma v Silvestrovi noči.** V Silvestrovi noči so bili v Mariboru na nogah tudi vlomilci. Izvršili so dva vloma. Tako so vlomili v stanovanje Marije Rižnerjeve v Pipuševi ulici 2. Rižnarjeva je šla okrog 22. ure od doma, ob 23. pa se je že vrnil njen sin domov in je našel vrata na stanovanju odklenjena. Omara in kovček sta bila odprta. Storilec je moral razmere dobro poznati, ker si je prisvojil samo papirnato škatlo, ki je bila skrita v skrinji in v kateri je bilo 1500 din gotovine. Drugi vlom je bil izvršen v stanovanje branjevke Uršule Močnikove na Pristanu 6. Ko je branjevka drugo jutro šla v cerkev, je izrabil vlomilec to priložnost ter je s ponarejenimi ključi vdrl v njeno stanovanje. V omari za obleko je našel škatlo, v kateri je bilo 100 dinarjev drobiža, v drugi omari pa je našel vložno knjižico, glasečo se na 700 din, v knjižici pa še en tisočak v gotovini. Nato je spet vse lepo zaklenil in izginil.

* **Da bi zbrisala sled, si je izmislila razbojniški napad.** Nedavno so listi pisali o velikem razbojniškem napadu v hišo trgovca Franca Fuchsa v Subotici. Edina priča tega napada je bila Fuchsova 34letna služkinja Rozalija Szabojeva iz Medmurja. Pri zasliševanju na je Rozalija tako nerodno prikazovala dogodek, da so jo osumili sodelovanja pri ropu in jo aretirali. Dolgo časa se je izmotavala na vse načine, naposled pa je priznala, da si je rop izmislila in da je sama v družbi z nekim Antonom Bodzo iz Cantavira izvršila tatvino. Ukradla je 96.000 dinarjev. Oblastva so prišla še Rozalijinega znanca, ki pa je odločno izjavil, da s tatvino nima nikake zveze. Vrtila so se za-

da v kakšni zvezi naj bo to z mojo skrivnostjo?«

»To vam bom povedal. Zaradi tistega umora so zaprli neko dekle, proti kateri pa niso imeli dokazov in ki so jo zaradi tega že izpustili iz zapor. Toda Orcivalko je vendar umorila neka ženska... ker so ugotovili, da so jo obiskovale tisto noč same ženske. Torej — poslušajte. Tudi Orcivalka je bila ljubica vašega Golimina, ki je imel razmerje tudi z markizo Barancosovo... Ta Golimin se je obesil v Orcivalkini hiši nekaj dni pred tistim plesom. Ob tisti priložnosti je morala Orcivalka dobiti ljubezenska pisma, ki so jih ženske pisale Goliminu. Markiza je najbrž napregla vse sile, da bi prišla do teh pisem... Ostalo sklepajte kar vi sami dalje.«

»Dovolite... toda to ne dokazuje...«

»Da sem jaz razkril vašo skrivnost? Sicer pa ste mi jo razkrili sami, če jo nisem odkril jaz!«

»Kako?«

»Za boga milega! Priznali ste mi, da imate dokaz, da je markiza dopisovala z Goliminom. Samo po sebi se razume, da je morala ona vse poizkusiti, da dobi pisma nazaj in da je to tudi storila.«

»To so sama ugibanja.«

»Vi in Galmier pa sta bili priči tistega dejanja. Toda tudi jaz sem nekaj videl. Videl sem, na primer, kdaj je markiza Barancosova prišla v Orcivalino ložo in še marsikaj, kar bi zanimalo preiskovalnega sodnika. In če bi ga potem še prosil, naj se za podrobnejše informacije obrne na vas in na vašega prijatelja Galmierja?«

»Vi tega ne boste storili.«

»Ne bom, če mi vse poveste.«

»Dobro,« je odvrnil Simancas. »Če nisva videla tega, kar se je zgodilo v loži, sva vsaj vse slišala. Jaz sem spoznal markizin glas in Julija jo je tudi večkrat poklicala po imenu. Prepričan je bil precej hud, zlasti zaradi tistih pisem, toda vsega žal nisva razumela. Julija je markizi naposled izročila pisma in markiza je šla.«

»Ali je to vse?«

»Markiza se je takoj vrnila v ložo. Najbrž zaradi enega pisma, ki je manjkalo in ki je o njem mislila, da ga je Julija zadržala. Orcivalka se je začudila, da se je vrnila, in jo je vprašala: »Kako to?« Markiza pa ji je brez odgovora zarinila bodalo v vrat. Slišala sva še pridružen krik. Potem so se odprla vrata, markiza je odšla, čuvarica lože pa ni ničesar opazila. Kmalu nato sva tudi midva šla.«

»In drugi dan sta se zglasila pri markizi!«

»Kaj pa naj bi bila drugega storila?«

»Kako vaju je sprejela?«

»Precej hladno. Pozneje pa nama je sama predlagala, da se sporazumemo.«

»In vi ste ji tedaj stavili svoje pogoje?«

»Ne vse hkrati, da se ne bi preveč uplašila. Za začetek sva se zadovoljila z dostopom v njeno palačo. Zdej ji bova dala razumeti, da sva bila priči njenega zločina in ji bova prepustila izbero: da nama našteje dva milijona, ali pa, da odroma v zapor. Če naju še vi podprete, se nama utegne zadeva posrečiti, drugače pa ne veva, kakšen bo konec.«

»Ali je to vse?« je vprašal stotnik Nointel.

»Vse. Ali pristanete na najino ponudbo?«

»Potrebujem štiri in dvajset ur časa, da vse premislim.«

»Torej jutri zvečer...«

»Moj odgovor boste dobili jutri zvečer. Dotlej pa se zadržite vsake nove intrige,

ker bi sicer moral iti k preiskovalnemu sodniku in mu povedati, kaj sem slišal pri vašem prijatelju Galmierju...«

»Jaz in doktor ostaneva do jutri zvečer nevtralna.«

»Dobro zdaj vas pa prosim, da me pustite samega, ker sem utrujen.«

Simancas je vstal in šel.

Nointel je pomislil:

»Nedvomno je ona zaklala Orcivalko, in če ne bom v pravem času posegel vmes, bosta ta dva lopova najprej izsilila od nje dva milijona frankov, potem pa jo bosta vzlic temu naznanila, ker bosta hotela imeti še več, ona pa jima ničesar več ne bo marala dati. Jaz pa ne maram, da bi jo pošiljali v ječo!«

XV.

Drugi dan je vse zamrznilo. Pod podkva-mi konj se je drobil led. Grmovje je bilo pokrito z debelim ivjem.

Markiza in Nointel sta jezdila po gozdu drug poleg drugega. Dolgo nista izpregovorila niti besede. Kakor bi bila slutila, da bo ta pogovor odločal o njuni usodi.

Ko sta prišla do nizkega griča, je Nointel rekel markizi:

»Vaš molk me skrbi. Kaže, da danes niste prav dobre volje.«

»Uganili ste, stotnik. Na ves svet se jezim.«

»Dovolite mi, da vam tega ne verjamem.« Gospa Barancosova je odvrnila z utrujenim glesom:

»Vem na kaj merite: na moje ime... na moje premoženje... na mojo lepoto... toda kaj mi vse to pomaga, ko nimam nikogar, ki bi me iz vsega srca ljubil?«

(Dalje)

sluševanja in Rozalija je naposled priznala, da si je tudi Bodzovo sokrivdo izmislila. Izpovedala je, da ji je Bodza pripovedoval, kako je neka služkinja obogatela s tatvinami. To da jo je privedlo na misel, da bi tudi sama ukradla večjo vsoto, se vrnila v svojo vas Radmožance in si kupila posestvece. Denar so našli še ves pri njej in ga vrnilili njenemu bivšemu gospodarju.

* **V Beogradu ukraden Skofjeločan.** G. Rudolf Kroat, uradnik sreskega načelstva v Skofji Loki je nastopil redni dopust in odpotoval k znanecem v Beograd, kjer je mislil preživeti nekaj dni. Suknjo in nekaj drugih reči je pustil v predsobi v Babišnji ulici. To priložnost je izkoristil tat in izmaknil Kroatu rjavo suktnjo, šal, listnico z vsemi dokumenti in 600 din gotovine, klobuk in briljantni prstan. Kroat je prišel zaradi tatvine v neroden položaj. Znanci so ga rešili iz najhujše zadrege, da je lahko odpotoval domov. Značilno pa je, da je pretkani tat vrnil Kroatu po pošti vse listine.

* **Sestro svoje snabe je ustrelil.** Pred petletnim senatom v Celju je bila te dni razprava proti 58letnemu preužitkarju Francu Stergarju iz Slogonskega v občini Kapelah pri Brezicah zaradi umora. Obdolženi Franc Stergar in njegova žena Terezija imata sina Franca, ki se je leta 1932. poročil s Franciško Molanovo. Ta je imela sestro Rozalijo, ki se je leta 1933. poročila z Andrejem Radanovičem. Lani 17. oktobra popoldne sta šla Andrej Radanovič in njegova žena Rozalija z otrokom na njivo v Lazah v Slogonskem. Radanovič in stari Stergar sta mejaša. Ko sta bila Radanovičeva zaposlena na svoji njivi, je prišel po poljski poti stari Stergar z lovsko puško na rami. Ko je prispel do Radanoviča, ga je vprašal, kdo je vozil po mejaški poti. Nato mu je Radanovič pojasnil, da so Bogovičevi peljali buče. Stergar je potem vprašal Radanoviča, ali je vozil tudi on. Radanovič je to zanikal in pripomnil, da sme vendar tudi on voziti po tej poti. V potrditev teh besed je stopil Radanovič na pot in napravil po njej nekaj korakov. Stergar pa ga je začel zmerjati in odganjati. V tem je stopila k njima 38letna Rozalija Radanovičeva. Pritrdila je svojemu možu in dejala, da ima tudi ona pravico hoditi po tej poti. Stergar je jezen skočil k njej, jo pahnil z roko in zakričal, naj se odstrani. Takoj nato je stopil dva koraka nazaj, snel puško z rame, pomeril na Radanovičevo in sprožil. Radanovičeva se je takoj zgrudila in je na mestu izdihnila Ra-

danovič je prestrašen pograbil svojega otroka in pobegnil. Stergar je pomeril s puško tudi za njim, k sreči pa v puški ni bilo naboja. Nato je Stergar dejal Mihi Pšeničniku in Jožetu Požarju, ki sta delala v bližini na svojih njivah, naj spravita Radanovičevo domov. Potem je šel domov, odložil puško in se šel javiti orožnikom. Sodišče je spoznalo Franca Stergarja za krivega zločinca umora in ga obsodilo na 12 let robije, trajno izgubo častnih pravic in plačilo poprečnine v znesku 800 din.

* **Aretiran mednarodni vlomilec, ki je vlomil na Bledu.** V zapore ljubljanskega okrožnega sodišča so privedli blejski orožniki izredno nevarnega mednarodnega vlomilca, 26 letnega Franca Osojnika, ki je doma iz okolice Ptuj, živel pa je po večini v Gradcu in na Dunaju, kjer ima tudi sorodnike. Letos poleti in v jeseni je bilo vlomljeno na Bledu v mnoge vile in v Božičevo trgovino z zlatino in dragimi kamni. Zagonetka teh držnih vlovov je bila pojasnjena šele te dni po naključju. Blizu Šmitove vile na cesti proti Radovljici je nedavno opazila vojaška straža mlajšega sumljivega neznanca, ki je skrival živjo mejo precej velik kovčeg, sam pa se je skušal oprezno približati vili. Ker je pomotno prišel preblizu vojaka, ga je ta ustavil. Zdel se mu je sumljiv in zato ga je takoj odvedel na stražnico kjer se je neznanec legitimiral, in pripovedoval, da je delal na Bledu. Vojaško oblastvo je neznanca izročilo orožnikom, ki so spoznali v aretirancu Franca Osojnika in po daljšem zasliševanju ugotovili, da so prijeli izredno nevarnega svedrovca. Osojnik je priznal vrsto vlovov na Bledu, med drugim tudi vlom v banovo vilo in vlom v Božičevo trgovino. Izkazalo se je, da ni bil na delu sam marveč z dvema tovarišema, nekim Francetom Novakom iz Gradca in Karlom Mayerjem, ki je večkrat prihajal čez mejo. Prišel je tudi na Bled, kjer je ugotovil lepo priložnost za vlome, se odpeljal naravnost v Gradec, kjer se je sestel z obema partnerjema in skoval podrobne načrte za vlome na Bledu. Vsi trije so se ob koncu avgusta odpeljali do Špilja, nato so pa p oskrivnih potih prispeli na Bled, kjer so počakali najugodnejšo priliko. Najprej so obiskali nekaj vil in ukradli nekatere predmete razprodali kasneje v Zagrebu, medtem pa so se pripravljali na glavni vlom v Božičevo trgovino. Vlomili so v precej viharni noči med silnim nalivom. Vse dragocenosti so odnesli v kovčegu in v dveh akovkah, nato pa so šli na postajo Bled jezero. Odpeljali so se s

prvim vlakom do Dobrave, odtam pa spet po skrivnih potih prešli mejo in se odpeljali v Celovec. Tamkaj so se odpočili, nato pa se odpeljali dalje proti Gradcu in kasneje na Dunaj, kjer so ukradene dragocenosti prodali nekemu židovskemu prekupčevalcu.

* **Ponarejevalce dolarskih čekov so prijeli** v Glini na Hrvaškem. Pojavljati so se začeli v večjem številu dolarski čeki, na katerih so bile številke prenarejene. Slepjarje so začeli zasledovati na Sušaku, od tam pa je držala sled v Glini. Kmalu so oblastva izvedela za dva bogata Glinčana, ki so ju potem obiskala, seveda preoblečeni v civiliste, z namenom, da bi kupili od njiju čeke. Glinčana sta šla na limanice in tako so ju razkrinkali. Imela sta doma več čekov, na katerih sta povečala število dolarjev od 10 na 1000 in podobno. Imela sta posebno pripravo, da sta svoje delo opravila celo za oko strokovnjaka neopazno. Preiskava je spravila na dan še nekega drugega udeleženca. Iščejo pa še nekoga, ki je v zadnem času nakupil več nepremičnin okrog Gline. Ponarejalci so kupovali dolarske čeke od ljudi, ki imajo svoje rojake v Ameriki in so od njih dobivali v pisnih čeke.

* **Sprejem mladeničev v inženjsko podčastniško šolo** v starosti od 18 do 21 let. Rok za prijave je do 15. marca t. l. Vsa tozadevna pojasnila dobite ustmeno ali pisмено: Koncesionirana pisarna Per Franc, kaptan v p., Ljubljana, Maistrova ulica 14. Za pismeni odgovor priložiti kolek ali znamko za 10 din.

Popotnikovo torbo

Upravičenci do velike dediščine iščejo dokazil

Pred kakšnimi 90 leti se je izselil iz okolice Kamnika v Ameriko podjeten fant. Tam onstran velike luže se je kmalu postavil hrepko na noge. Kupoval je zemljo in jo prodajal. Kopal je zlato, uredil si je velike zemljiško posestvo in se na koncu koncev tudi oženil z ameriško bogatinko. To je bilo približno v letih 1860 do 1870. Avstrijski listi na Dunaju so se tedaj spominjali tega našega rojaka z daljšim člankom. Omenili so, seveda holi na kratko, da je to Slovenec iz okolice Kamnika, na dolgo

Moritz Lille:

Blodnje življenja

Povest iz preteklih časov

Obraz nesrečnega igralca je imel zdaj voščeno barvo. Nekaj trenutkov je mož strmel na prazni prostor, nato pa je krčevito segel v telovnikov žep in privlekel iz njega težko zlato uro, snel debelo verižico iz telovnika gumbnice in potegnil naposled še briljant s prsta. Vse te reči je ponudil mladeni možu, ki je stal za njim in čigar dobiček je tako rasel, da ga je sicer neobčutiljivi vodja igre začel že postrani gledati.

»Petdeset luidorov (zlat francoski novc za 20 frankov iz časov francoskih kraljev)« je rekel možak s hripavim glasom, medtem ko ga je njegova mlada spremljevalka očitajoče, skoro proseče pogledala. Vendar ni rekla ničesar iz bojazni, da ne bi zbudila prevelike pozornosti.

»Ali poznate to damo?« je vprašal gospod z veliko plešo elegantnega mladega kavalirja, ki je s posebno pozornostjo opazoval Malvino.

»Malvina Tautenbergova, pevka iz T... in njen oče,« je odvrnil nagovorjeni, ne da bi bil nehal gledati vanjo.

Vprašajoče je pogledal Malvinin oče srečnega igralca, ki je nekaj trenutkov ocenjujoče pretehtaval uro in verižico v roki, nato oboje vtaknil v žep in preizkusil še demant s tem, da ga je pogledal od daleč in videl njegov blesk. Nato je vzel od svojega dobička zahtevano vsoto in jo izročil Tautenbergu. Prej kakor v polovici ure je Tauten-

berg zaigral še ta denar, ki je zlezal na kup zlatnikov pred voditeljem igre.

Tautenberg je vstal. Malvina je porinila tiste redke luidorje, ki so ji še ostali, v svileno denarnico in sledila očetu. Vzela je očeta pod roko in šla sta. Niti ena poteza na njenem obrazu ni izdajala njenega silnega razburjenja zaradi tolike izgube denarja. Ponočno in z nasmehom okoli ustnic je korakala skozi dvorano, ko so ji sledili pogledi občudujočih jo moških. Tautenberg se ni znal tako zelo premagovati. Ni mogel skrivati drgetanja, ni mogel priklicati na obraz barvo, ki je bila čisto izginila z njega. Ni mogel dati svoji hoji običajne trdnosti in prožnosti.

»Nekaj ur pri igralni mizi je prožilo vso letno plačo, kar pomeni izgubo 6000 tolarjev,« je rekla pevka, ko sta prispela na prosto in ni bilo okoli njiju več nobenega nadležnega opazovalca.

Tautenberg je molčal, čutil je nekako sramoto, da se je bil dal zapeljati od igralske strasti.

»Kaj naj zdaj počneva?« je togotno nadaljevala Malvina, ko ni dobila nikakega odgovora. »Vsi moji prihranki so šli k vragu, pri gledališki blagajni imam že znaten predujem in razen tega se nikakor ne morem pred potekom dopusta vrniti, ker bi se mi moje tovarišice posmehovale. Od onih red-

kih tolarjev, ki sem jih rešila, ne moreva več osem dni tu živeti.«

»Ti imaš še razne dragocenosti,« je pripomnil Tautenberg.

»Kaj hočeš se te žrtvovati igralski strasti?« je vzkliknila mladenka in odločno iztrgala roko izpod očetove roke. »Kaj bi rekle moje tovarišice v gledališču, ki mi že dolgo časa zavidajo te okraske, če bi se vrnila brez njih! Tega zmagoslavja ne bodo dožvele!«

»Midva pa vendar morava živeti in ne moreva od tod, kjer naju poznajo, izginiti morda brez plačanja računov!« je odvrnil njen spremljevalec.

»Tvoji lahkomišelnosti se morava zahvaliti za položaj, v kakršnega sva zdaj zašla, zato tudi ti poskusi, da se izmotava iz zagate. Ze davno sem se naveličala tvojega zapravljanja mojega denarja,« je rekla nekoliko tiše.

Sovražen pogled iz oči starega moža je ošinil pevko. »A takšna je ta reč?« je zateglo vprašal. »Nadležen sem ti postal? Le kar po pravici povej. Jaz pa tudi vem, kaj moram storiti.«

Malvina je vzdihnila. »Ti me imaš v oblasti vem, toda zaklinjam se ti, da se te bom rešila, pa naj stane, kar hoče.«

Ne da bi bila počakala odgovora, je naglo ubrala neko stransko pot. Na obrazu starega moža se je pojavil porogljiv posmeh.

»Ne uideš mi, mi lahko verjameš!« je gozdnil stoje, medtem ko je elegantna postava dekleta izginjala skozi drevored.

»Da, imam te v pesteh. Pa če se boš še tako izvijala, stalno ti bom za petami in bom kljub tvojemu upiranju dalje udobno živel na tvoj račun.«

in široko pa so opisovali, da je to podjete Avstrijec Kamničanu je bogastvo silno naraslo. Pozabil je domovino, spremenil svoje ime in naposled umrl v Ameriki. Njegovi potomci so razmnožili to bogastvo še bolj.

Usoda pa je hotela, da so vsi ti potomci izumrli brez sorodnikov. Premoženje pa je ostalo in znaša po površni cenitvi okrog 50 milijonov dinarjev samo v premičninah. Nepremičnin še niso ocenili.

Ameriška oblastva zdaj že dve leti iščejo dediče. Skupina dedičev iz okolice Kamnika se poteguje za to zapuščino doslej brez uspeha. Treba je dokazati sorodnost. To bi bilo pač najlažje dognati iz zapiskov iz rojstne knjige domačega župnega urada. Nesreča pa je hotela, da je požar sredi preteklega stoletja uničil župnišče in tudi vse rojstne listine. Zato so dediči brez dokazil.

Skupina treh ljubljanskih odvetnikov se je zdaj spet lotila te zadeve. Članki v avstrijskih listih so tedaj natančno navajali rojstni kraj tega bogatega ameriškega Slovence. Pisec se seveda ni zavedal, da bodo prav ti članki nekoč služili kot dokaz upravičenosti do večstomilijonske dediščine.

Jasni je odšel na Dunaj kot odposlanec teh treh odvetnikov neki novinar, da pregleda tiste dunajske liste od leta 1869. do l. 1870. ter ugotovi natanko čas, številko lista in dan, kdaj je list izšel in tudi prepíše ves članek. Novinar je ugotovil, da se je med tem časom rod upravičencev do dediščine razdelil delno na kamniško okolico, delno na Zasavje, delno pa se je razkropil po svetu.

Omenjeni trije ljubljanski odvetniki so sklenili voditi vso zadevo brezplačno, dokler bodo mogli, ker upravičenci do dediščine seveda sami nimajo denarja.

Iz Prekmurja

Družba sv. Cirila in Metoda je letos posebno izdatno obdarovala prekmurske šole. Obdarovano je bilo v murskosoboškem okraju 28 šol in v lendavskem 19. Skupno torej 47 šol. Skupna vrednost vseh daril je znašala 106.060 din. Najbolj so bili obdarovani obmejni kraji. Tako so dobili v murskosoboškem

Z rokami na hrbtu je Tautenberg počasi stopal za hitečo hčerjo.

V tujem kraju se človek laže priključi kakšni družbi in laže sklepa prijateljstva z duševno sorodnimi ljudmi, čeprav se takšna znanstva navadno takoj spet pozabijo, kakor hitro zapustiš ta kraj.

Rodbini Sternova in Bothnerjeva sta se spoprijateljili, ko sta skupaj napravili mali izlet na Gickerhahn. Skupni pohodi v lepi Elgersburg, na najvišje stoječo človeško naselbino Tirinškega gozda, v tako zvani Schmücke, potem v oberhof, katerega kopicca hiš je pozimi včasih čisto zakopana v snegu, so prijateljstvo še poglobili, zlasti med Heleno in Gertrudo. Mlada deklica je našla v vedri doktorjevi ženi le malo starejšo, resnično prijateljico, a Gertrudi je bilo občevanje s hčerko pravnega svetnika obilen nadomestek za njeno prijateljico Malvino, ki je imela svoje prav neprijetne muke. Tudi oba moža sta se kljub znatni razliki v letih dobro razumela.

Bila je oblačna nedelja. Tiho, a neprestano je rosil topel dež izpod neba in zadrževal kopalniške goste pod streho. V vrtni verandi, ki je spadala k stanovanju pravnega svetnika sta sedeli spoprijatljivi rodbini pri lahki pijači.

»Kako zelo je takole zdravilišče odvisno od vremena,« je menil odvetnik. »Neprijetno vreme mu je mračen, skoraj turoben izraz.«
»Prav tako je v življenju posameznega človeka,« je odvrnil dr. Bothner. »Dokler se mu smeji sonce sreče, kaže prijazen, vder obraz, kadar pa pridejo nanj težave, kaže netruden značaj žalostno razpoloženje svoje duše tudi na zunaj.«

»Kar se tega tiče, je mene zmerom zani-

boškem srezu trije kraji nad 4000 din (Cankova, Pertoča, Gorna Lendava), trije nad 3000 din (Kuzma, Sv. Jurij, Serdica) in pet nad 2000 din, v lendavskem pa trije nad 4000 in 10 nad 2000 din.

Zajcev je v Prekmurju malo. Lovi po Prekmurju so to zimo potrdili dejstvo, da je lansko hudo zimo preživelo le malo divjačine. To zimo so ustrelili v okolici murskosoboške občine samo 152 zajcev.

Ženski vestnik

Kislo zelje je zelo zdrava jed

Kislo zelje ima, dokler ni kuhano, mnogo vitaminov vseh vrst. S to obilico vitaminov krepi kislo zelje telo, če uživaš sirovo. Ko pa je kuhano, se premnogo vitaminov izgubi. Vendar pa kuhano kislo zelje razen vitaminov obdrži vse druge različne snovi, ki so koristne človeku. Uživanje kislega zelja zlasti pospešuje prebavo.

Posebno važen je v zelju vitamin C, ki ga pozimi primanjkuje človeku, ker ni zelenjave. Proti zaprtju so že v starih časih priporočali zjutraj na tešče majhen krožnik sirovega kislega zelja z zelnico vred. Tudi proti zgagi pomaga uživanje neizžetega sirovega kislega zelja, če ga vzameš po obedu nekaj žlic.

Kislo zelje, zlasti sirovo, je proti sladkorni bolezni. V kislem zelju in tudi v kisli repi je tista snov, ki zdravi to bolezen. Priporočajo to hrano tudi v boju proti jetiki. Vsak jetičnik naj bi jedel vsak dan kislo zelje, a sirovo, ne kuhano. Seveda pa smeš vsak dan snesti le prav malo sirovega kislega zelja. Kuhanega pa sneš vsak dan lahko precej. Tudi kisle repe se ne brani, ki je podobna zdrava jed kakor kislo zelje.

Obutev ne sme biti tesna

Ženske, ki morajo mnogo stati ali hoditi, morajo imeti udobno obutev. Čevlji naj bodo tako dolgi in široki, da prsti niso stisnjeni v njih, ampak da so položno drug zraven drugega. Ko si kupuješ čevlje, si ne pmeri samo enega čevlja, ampak oba in malo hodi v njih po trgovini. Čevlji s prav

malo preučevati v sodni dvorani obraze zločincev in po njih obrazih sklepati na njih značaj,« je menil pravni svetnik. »Medtem ko nekatere še ne čisto otopele nesreča silno prizadeva in ti skesano priznavajo svoje zločine, se obnašajo drugi predrzno in izzivajoče. Zmerom pa se stopinja pokvarjenosti izraža v obrazu, ki je za poznavalce ljudi zvest odsev človekove duše in srca.«

»Vaša razsežna pravna praksa vam je nedvomno dala že obilo tvoriva za dušeslovno preučevanje,« je dejal Bothner. »Pravnik je tu v podobnem položaju kakor zdravnik, samo da ima ta za svoja opazovanja na razpolago mnogo razsežnejše področje.«

»Vendar pa ima redkokdaj priložnost, videti skupaj tako silne razlike med posameznimi ljudmi, kakor se vidijo v sodni dvorani,« je pripomnila Bothnerjeva žena. »Zločinec iz navade, ki je najhujša človeška zabloda, poleg nedolžno trpečega, pretkana zloba poleg nedolžne dobrodušnosti, ki se je nezavedno dala zlorabiti za nezakonita dejanja. Hlepenje po uživanju poleg najbridejšega pomanjkanja, ki je prisililo nesrečnika, da je kradel kruh za svoje stradajoče otroke. Sodni zapiski nudijo važno tvorivo za preučevanje človeških značajev. Seveda pa se ti zapiski tičejo skoro le senčnih strani in zato ne kažejo tudi dobrih človeških lastnosti.«

»Pravkar sem se spomnil primera, ki je posebno značilen zgled, kako lahko zavedejo lahkomišelnost, lenoba in hlepenje po uživanju človeka na kriva pota,« je rekel Stern. »Pripovedujte nam,« sta prosili dami in njuni prošnji se je pridružil tudi doktor.

Odvetnik je malo pomislil, nato pa je začel:

visokimi petami niso priporočljivi, saj so večkrat vzrok, da je telesna drža napačna, kar škoduje zdravju. Pete naj ne bodo previsoke in ne previsoke.

Praktični nasveti

Katera krma je najizdatnejša. Korenje je izvrstna krma za mlado živino in za začetek pitalne dobe svinj. Pozneje pa že dajejte svinjam vmes tudi turščico, s katero dosežete najboljše uspehe. Krompir je tudi prav dober za pitanje. Mladi goveji živini pa je po odstavitvi najboljše pokladati zdrobljen oves, pomešan z debelimi otrobi. Izmed travnate krme je najboljša za mlado goved otava, potem pride sladko seno, suhe detelje pa ni priporočati za mlado živino.

Za kuhinjo

Kako moraš pripraviti fižolovo juho, da je okusna. Za fižolovo juho imajo gospodinje svoje recepte, ki se med seboj razlikujejo, čeprav le malo. Dobro fižolovo juho napraviš takole: Ze prejšnji večer daj pol litra fižola v vodo, da se bo namakal do uporabe. Nato, vodo odlij in daj v drugi vodi na ogenj. Ko je fižol že nekaj časa vrel, odlij to vodo, prilij drugo vrelo, osoli, pridaj list lorberja in malo limonovih lupin. Zdj skuhaj fižol do mehkega, odlij vodo, zmečkaj fižol, prilij to vodo nazaj in precedi. Daj v kozico dve žlici masti in nekaj na drobno sesekljane čebule. Ko to zarumeni, dodaj dve žlici moke, zatem prilij malo kisa in fižolove juhe, premešaj dobro in vlij v juho. Naposled dodaj juhi še nekaj žlic kisle smetane. Vsa juha naj zdaj vre še nekaj časa.

Pečena mlečna kaša. Iz kaše se dajo napraviti dobre jedi, če zna gospodinja z njo ravnati. Predvsem je treba kašo temeljito oprati in razen tega seveda kaša ne sme biti prestara, ker je taka grenka. Posebno okusna je mlečna kaša pečena. V poltretjem litru vrelega mleka zakuhaj pol litra v vroči, večkrat premenjani vodi dobro oprane kaše. Ko je kaša že malo zgostila, jo osoli, dodaj košček sirovega masla in premešaj. Nato jo stresi v primerno posodo in postavi v pečico ali krušno peč, da se čisto zgosti in lepo rumeno zapeče. Daj v isti posodi na mizo.

Mlečna ajdova kaša. Ta jed pri nas ni preveč znana. Ajdo moraš napol skuhati, potem obrati in stresti, na rešeto, da se ote-

»Že blizu trideset let je od tistega časa, ko mi je sodišče poslalo kriminalne akte o ponarejanju listin, o raznih sleparstvih in o sleparski igri, češ da je obtoženec izbral mene za zagovornika. Preučil se makte in sem bil presenečen nad pretkanostjo dotičnega obtoženca, zlasti ko sem iz zapiskov razvidel, da je možki, ki naj ga zagovarjam, štel šele 25 let. Imenoval se je Viktor Liebenstein. Bil je sin bogatga tvorničarja in se je pripravil za očetov poklic. Pozneje ga je poslal oče na Dunaj, v Pariz in v London, kjer povsod je imel dostop v odlične rodbine! Zaradi svoje prijetne in elegantne zunanosti je bil povsod dobro došel gost.«

Da bi se bil pogovoril z njim, sem obiskal Liebensteina v njegovi jetniški celici. Zadržal sem se, ko sem zagledal postavnega mladega moža, ki je bil tudi primerno izobražen, kar sem kmalu ugotovil. Položaj, v katerem je bil, se ni prav nič skladal z njegovo zunanostjo. Priznaval mi je, kar je bil storil že pri zasliševanju, brez pridržka svoje grehe, izjavil, da je v Parizu zašel v lahkomišelnostno družbo, zaradi česar se je zadolžil, in da je, ker mu oče ni hotel več pošiljati denarja, naposled ponaredil menico za 10.000 frankov z očetovim podpisom. Oče je sicer plačal, kolikor je bilo treba, toda svojega sina ni hotel več poznati.

Prvi korak na krivo pot je bil storjen in Liebenstein ni več našel prave poti. Navajen razkošnega življenja ni imel dovolj trdne volje, da bi si bil s poštenim delom služil kruh. Zlorabljal je svoja odlična znanstva za izposojanje denarja, in ko ni več dobil denarja na posodo, je znova ponaredil očetov podpis. Preden pa je neogibna nesreča prišla nadenj, je zapustil Pariz in šel pod

če. Nato jo razgrni na solnce ali na peč. Posušeno naj ti mlinar ophe kakor proso. Tako kašo uporabiš kakor proseno. V poltretjem litru vrelega mleka skuhaj slabo polovico

litra ajdove kaše. Ko je že malo mehka, jo osoli in skuhaj do konca. — Ajdova kaša je prav dobra tudi za klobase namesto riža.

v kosih, težkih 94 dkg, po 6 din.

Do drugačne naredbe, ki jo izda minister za trgovino in industrijo, se smeta peči beli kruh in luksuzno pecivo od 1. t. m. le iz zaloga bele moke, ki so bile prijavljene občinskimi preskrbovalnim uradom po stanju 31. decembra 1. 1940. Po 10. t. m. se omeji količina finega peciva v vsaki občini in v vsaki pekarni na polovico količine, ki se je pekla doslej v občini, odnosno pekarni. Občinski prehranjevalni uradi določijo po zaslišanju pristojnega združenja pekov natančnejše količine finega peciva, ki ga bodo imele peči poedine pekarnice.

Beli kruh v kosih težkih 96 dkg, stane 8 din. Zemlje v teži 0.70 dkg so po 1 din. Luksuzno pecivo je v teži in ceni prosto. Cene za kruh, ki se peče z dodatkom ržene moke, določajo upravna oblastva 1. stopnje.

Novoletna voščila

Srečno novo leto želijo sorodnikom, znancem in prijate ljem:

Despotovac. Orožniški kaplar Bertonec Valentin (Ljubno pri Podnartu).

Klenovnik pri Požarevcu. Anton Petelinšek in Edi Centrih (Velenje), Matija Belinc (Pilštanj), J. Zdolšek (Poljčane), Jožef Verdov (Ponikva).

Tresibaba. Antonija Napotnik, Angela in Jakob Bašelj, Ciril in Francka Brodar, Franc in Zofija Baš (Zagorje), Maks Pirc

(Podgorica), Franc in Zefka Avram, Jožef in Antonija Kozole (Dobrava), Kampuš Mihael z ženo (Celje), Žibert Martin z rodbino (Mokronog), Avsec Ivan z ženo, Požun Franc (Rajhenburg), Petelinkar Polde (Zagorje), Sever Franc (Ljubljana), Vrhovnik Karlo in Frida (Savinjska dolina), Kunst Ivan in Margita (Zagorje), Matija Srebotnik (Velenje), Padežnik Ivan in Angela (Litija) in Juvan Franc, Peršek Jožef.

Koliko pšenične moke bodo dobivale posamezne osebe

Ban dravske banovine je izdal odredbo, po kateri morajo rabniki pšeničnih mlevskih izdelkov v dravski banovini jemati te izdelke od 1. t. m. le v trgovinah, v katerih so jih dobivali pred septembrom leta 1939. Le izjemno smejo prodajati trgovine pšenične mlevske izdelke tudi rabnikom, ki pred septembrom 1. 1939, niso kupovali moke v nobeni prodajalni občine svojega rednega bivališča in tudi ne v industrijskem ali združenem oddajališču, kjer so včlanjeni.

Po 1. t. m. ne sme oddati nobena trgovina istemu odjemalcu na mesec več pšeničnih mlevskih izdelkov kakor toliko, da bo prišlo na osebo po 2 kg mlevskih izdelkov

na vsakega otroka do 6 let, po 3 kg na vsakega otroka v starosti 6 do 14 let, po 4 kg na vsako ostalo osebo razen delavcev, ki so zaposleni pri težkih ročnih delih (n. pr. rudarji, drvarji, stavbni delavci in podobni.) Tem pripada mesečna količina 5 kg. Preostala potreba po moki se mora kriti z mlevskimi izdelki iz turščice in drugih žit, ki se smejo prodajati svobodno.

Vsako prodajo pšeničnih mlevskih izdelkov vpisujejo trgovine v beležnico, ki jo vodijo v obliki dnevnika. Iz te beležnice mora biti razvidna količina pšeničnih mlevskih izdelkov, ki so jih prodali ti obrati. Prav tako beležnico vodijo pekarnice za vso moko, ki jo dajejo dnevno v peko.

Ljudski kruh se sme peči iz 40 odstotkov pšenične in 60 turščične moke

Ban dravske banovine je izdal odredbo, po kateri smejo pekarnice dravske banovine od 1. t. m. prodajati le ljudski kruh, pečen iz 40 odstotkov enotne presejane pšenične moke in 60 odstotkov turščične. Izjemno se sme peči v času do 31. t. m. tudi kruh iz

krušne in turščične moke in kruh iz bele in turščične moke, mešane v navedenem sorazmerju.

Ljudski kruh in kruh iz krušne in turščične moke se prodajata v kosih po 1 kg, po 5 din, kruh iz bele in turščične moke pa

lažnim imenom v London, kjer je začel nastopati kot pustolovec velikega kalibra. Najel si je odlično stanovanje in služinčad, znal si je priboriti dostop v odlične klube in je visoko plemstvo na občudovanja vreden način izkoriščal.

»Kaj ni mogel nobeden izmed oškodovancev napraviti temu početju konec?« je vprašal doktor Bothner.

»Liebenstein je zmerom pravočasno izginil, tako da so oškodovanci vedno prepozno opazili, da so bili opeharjeni. Iz bojazni pred škandalom so potem rajši molčali in rajši trpeli škodo. Na Dunaju ga je naposled dohitela njega usoda. Postal je bil že žepni tat in je bil nekega večera v dvornem gledališču ukradel nekemu gospodu listino z znatnim zneskom v bankovcih. V njegovo nesrečo je opazila neka dama njegovo sicer spretno izvedeno tatvino. Okradeni je obvestil o tatu stražnika, ki je nepridiprava prijel in odpeljal v zapor.

Kar se je potem zgodilo, je ostalo nepojasnjeno. O tem obtoženec ni hotel dati nikakih pojasnil: da je namreč pobegnil iz zapore. Toda ni se dolgo veselil zlate svobode. V mojem domačem kraju so ga zasačili v neki boljši gostilni pri sleparski igri, ga prijeli in izročili policiji, ki je bila medtem že prejela z Dunaja tiralico, s katero je bila opozorjena na nevarnega pustolovca. Na dan so prišla tudi druga njegova sleparstva v raznih krajih. Razume se, da je bila dolgotrajna preiskava in da je bil kup aktov, obravnavajočih Liebensteinove grehe, obilen. Spoznal pa sem, da spričo razsežnega obtoženčevega priznanja ne bo zame mnogo dela. Pri glavni razpravi sem se moral omejiti na to, da sem naglašal olajševalne okol-

nosti, ki jih je sodišče tudi res uvaževalo: tako da je bil Liebenstein obsojen le na pet let težke ječe.

»Ali ste pozneje še kaj slišali o njem?« je vprašala Gertruda.

»Seveda!« je odvrnil pravni svetnik. »Ta človek me je izredno zanimal. Lahko rečem, da izmed mnogih stotin, katere sem v teku let branil niti eden ni zbudil v meni take pozornosti kakor ta mladi mož. Nekoč sem prebil počitnice v rezidenci pri svojem prijatelju iz visoke šole, vladnem svetniku R. Na neki večerni prireditvi, na katero sva bila povabljena tudi midva, mi je bil med drugimi predstavljen baron Holle, v katerem sem takoj spoznal Liebensteina. Nepridiprav je torej po izpustu iz ječe nadaljeval svoje staro življenje. Tudi on je spoznal mene, kakor sem opazil iz njegove zadrege, čeprav si je prizadeval, obdržati baronsko odličnost v nastopu. Neopazno sem se približal in mu zašepetal: Liebenstein, kako sta prišli v to družbo? Gledal me je nekaj sekund na videz začudeno in razžaljeno, nato pa mi je odvrnil narejeno hladno: Gospod, motite se v osebi in v imenu. Vaš spomin menda ni preveč zanesljiv! Preden sem mu še mogel kaj reči, je izginil med prisotnimi, zapustil hišo in, kakor sem pozneje izvedel, tudi mesto.«

»Za takšno pustolovsko življenje je treba prav za prav precejšnje sposobnosti, sicer bi ne bil mogel vršiti svojo sleparsko vlogo tako dosledno,« je menil doktor.

»Najboljše pa še pride,« je nadaljeval Stern. »Zaradi rodbinskih zadev sem moral nekoč odpotovati v Hamburg, rojstno mesto moje žene. Eden izmed sorodnikov se je prav tedaj odpravljal na pot v Kopenhagen,

PREPOVEDAN SAD

Gašper: »Vedno trdiš o sebi, da uživaš le rastlinsko hrano. zdaj sem te pa zasačil, kako se mastiš z gosjo.«

Miha: »Z gosjo, gosjo. Zate je to gos, zame pa prepovedan sad.«

SKRIVNOST

Nežica: »Mamica, kam pa gre ogenj kadar dogori?«

Mati: »Ne vem, Nežica. Prav tako bi me lahko vprašala, kam gre očka, kadar zvečer odide z doma...«

ČUDEŽNA REŠITEV

Gašper: »Jaz edini sem preživel strašno nesrečo na morju.«

Miha: »Kako si se pa rešil?«

Gašper: »Zamudil sem parnik, ki se je potopil.«

ZELJA

Jaka: »Rad bi bil ognjenik Vezuv.«

Miha: »Ali si ob pamet?«

Jaka: »Zakaj neki? Kar pomisli, Vezuv nič ne dela, le počasi kadi in ljudje o njem govorijo, da spet deluje.«

OBZALOVANJE

Mož: »Kar preveč se spogleduješ z drugimi moškimi. Res, lep osel sem bil, da sem se s teboj oženil.«

Žena: »Lep osel? Ne, ti niš kot osel nis bil nikdar lep...«

kjer je imel poslovne opravke. Ta sorodnik me je pregovoril, da sem ga spremljal. Šel sem prav rad z njim, saj sem se zavedal, da se mi bo težavno spet nudila priložnost za obisk slovečega danskega glavnega mesta. V Kopenhagnu sem se spomnil, da je neki moj mladostni tovariš nastavljen kot legacijski tajnik na pruskem poslaništvu. Obiskal sem ga in bil mi je ljubezniv vodnik po znamenitem mestu.

»Ali veš, mi je rekel prijatelj nekega večera, ko sva sedela pri kozarcu vina, da je ves odlični svet glavnega mesta nekako vznemirjen?«

Vprašajoče sem pogledal prijatelja. »Ze nekaj časa živi tu astrolog, ki prerokuje bodočnost iz zvezd. Ljudje pripovedujejo o njem tako neverjetne zgodbe, da se ni čuditi tej razburjenosti. Njegov čudoviti preroški dar potrjujejo ugledne osebnosti. Celo ljudje iz najodličnejše družbe se živahno zanimajo za tega čudežnika?«

Nehote sem se smehljaj. »Neumnežev je povsod dovolj!« sem rekel, »in stara resnica, da najbolje izhaja tisti, ki špekulira z lahkomišelnostjo, se v tem primeru spet potrjuje.«

»Skrivnostne reči pač zmerom učinkujejo na človeka, mi je odvrnil legacijski tajnik. Prerok iz zvezd je ali mož, ki je prepričan o nezmožljivosti svoje umetnosti, ali pa slepar, torej v obeh primerih zanimiva oseba. Mežak ima v svojem stanovanju vsakovrstne skrivnostne naprave, s katerimi zbujajo zanimanje obiskovalcev. Prostor, kjer sprejema ljudi, ki žele slišati njegova prerokovanja, napravlja prav zagoneten vtisk.

»Res sem postal radoveden, sem moral priznati prijatelju. Ce hočeš, pa ga obiščeva.«

(Dalje)

Zagonetni primeri

Iz zgodovine so nam znani mnogi primeri uresničenja napovedi smrti. Tako je protestantski župnik David Fabricius, ki je užival svetovno slavo kot zvezdoslovec, povedal, da bo umrl 7. maja l. 1617. Da bi tej usodi ušel, je poskušal vse mogoče. Vse dneve je ostajal doma in samo vsak večer je za trenutek stopil na prag, da bi ujel nekoliko svežega zraka. V takšnem trenutku ga je usodnega dne umoril neki Hoyer.

Podobno je umrl prerok iz zvezd Stöffler, ki je bil izračunal, da ga bo smrt dohitela nekega določenega dne l. 1530. Ves ta dan je prebil pod varstvom prijateljev v hiši. Dan je skoro minil, ko je segel Stöffler po neki knjigi na polici. Polica je padla s stene in je zadela Stöfflerja tako nesrečno na glavo, da je ostal na mestu mrtev.

V nekem gradu princa Radziwilla v Galiciji je visela neka slika. Mlado dekle, ki jo je bil princ pohčeril, se je te slike strašno bala. Na dan svoje zaroke je to zaročencu povedala. Ta jo je prešerno zvlekel v sobo, kjer je slika visela, češ: »Tega strahu se moraš odvaditi.« Vse je drlo v sobo in se ni menilo za prestra-

slutenja smrti

šene klice mladega dekleta, ki so jo skoro s silo postavili pod sliko. Nekdo pa si je dovolil šalo, da je zaloputnil vrata. Od tega stresljaja je padla slika s stene in zadela zaročenko tako nesrečno na glavo, da je v nekoliko minutah umrla.

Okrog l. 1865. je v Sarteanu živel neki Sassaroli, ki si je bil najel tretje nadstropje hiše kanonika Boccherinija. Tu se je sestajala vsak teden družba 35 ljubiteljev glasbe, ki ji je bil Sassaroli za dirigenta. Že po prvi skušnji v novih prostorih se je vedel Sassaroli zelo razburjeno. Trdil je, da se bo hiša v kratkem podrla. Hišni lastnik je pozval uradno komisijo, ki je stavbo natanko pregledala in izjavila, da je strah neosnovan. Na dan, ki ga je bil Sassaroli označil za dan nesreče, se je orkester spet polnoštevilno zbral, vendar pa je bil dirigent tako razburjen, da so se tudi drugi prestrašili in so se dali pregovoriti, da z njim zapustijo poslopje. S tihim glasom jih je pozval, naj gredo po stopnicah počasi in brez tresenja. Komaj je začel izmed mož zapustil hišo, se je ta s silovitim truščem podrla...

Sreča zaradi grde zunanosti

Splošno mislimo, da je grda zunanost za človeka nesreča, vendar pa ne manjka primerov, ko je nasprotno res.

Pred kratkim je v Curihu umrl bogatin, ki je sam pogosto pripovedoval, da se mora za svojo srečo zahvaliti svoji grdi zunanosti. L. 1876. je prišel v Curih brez noviča v žepu. Iskal je zaposlitev, a povsod so ga zavoljo njegove grdosti zavrnil. Naposled se je potegoval za mesto sluga v neki banki. Ko je videl, koliko ljudi se poteguje z njim za to mesto, mu je upadel pogum. Toda vodja banke se je obrnil prav do njega z besedami: »Ti si dovolj grd, da boš pošten!« V njegovo največje začudenje ga je vodja ta-

koj nastavljal. O distega dne je mladi človek stalno napredoval. Niegov delodajalec mu je bil posebno naklonjen, tako da je nekdanji sluga po dvajsetih letih stopil kot družabnik v banko.

Na Norveškem so nedavno tega mnogo govorili o zaroki bogate mladenke z nekim učiteljem. Nevesta je bila nenavadno lepa in je imela številne snubce, a ženin je bil spet nenavadno grd. A prav to je bila skrivnost njegovega uspeha, kajti lepa mladenka se je bila prisegla, da se bo poročila s moškim, ki mu usoda ni dala prav ničesar na pot.

× **Anglija ima štiri milijone vojakov pod orožjem.** Reuter poroča: Verjetno je, da bo že v januarju nadaljnjih 300.000 angleških vojnih obveznikov pozvano k vpisu v vojaške sezname. Na ta način bi imela Anglija že približno štiri milijone vojakov delno v aktivni službi, delno pa v pripravljenosti.

× **Smrtna kazen za verižnike v Italiji.** Italijanski listi obravnavajo nedavno uvedeni novi red preskrbe v Italiji in poudarjajo, da pomeni ta novi red osredotočenje vsega v rokah kmetijskega ministra in ministra za gozdove. Listi zlasti odobravajo skrajno strogo proti tistim, ki verižijo, za katere je določena smrtna kazen. To kazen izreka sodišče za zaščito države.

× **Papeževo zaklonišče pred zračnimi napadi.** Dopisnik »United Pressa« je v prisotnosti papeževih gardistov obiskal podzemsko zaklonišče, ki je namenjeno za papeža v primeru zračnih napadov na Vatikan. V svojem poročilu pravi dopisnik, da sestoji zaklonišče iz treh majhnih prostorov, za katere so med drugim uporabili nad 1000 kg jekla. Vse tri sobice imajo električno kurjavo. Eno bo papež uporabljal za delovno sobo, drugo za spalnico, tretja pa bo kuhinja. Neka ugledna oseba iz Vatikana je izjavila dopisniku, da papež sploh ne ve, da so mu zgradili zaklonišče.

× **Angleži o letalskih izgubah v letu 1940.** Po angleških uradnih podatkih so angleška lovska letala v preteklem letu 1940. nad Anglijo, severno Francijo in Severnim morjem sestrelila skupno 3400 sovražnih letal. Angleške izgube so znašale 1050 lovskih letal, vendar se je nad 400 pilotov rešilo in so zdaj spet v službi. Protiletalsko topništvo je v preteklem letu sestrelilo nad Anglijo 144 nemških letal, nekaj sovražnih letal pa je padlo tudi kot žrtev balonskih zapor in drugih obrambnih naprav. Skupno so torej Nem-

ci preteklo leto nad Anglijo izgubili 3.500 letal. Letala obalnega poveljstva so v preteklem letu spremila nad 2.000 ladijskih konvojev z nad 40.000 ladjami.

× **Nova učinkovitejša bomba proti podmornicam.** Iz New Yorka poročajo o novem važnem izumu, ki so ga tudi že preizkusili in s pomočjo katerega bo možno učinkovitejšo in uspešnejšo vojskovanje s sovražnikovimi podmornicami. Gre za nove vrste bombo, ki ima dve veliki prednosti: zelo malo stane

in njen učinek je boju s podmornicami je do-
sti hujši kakor učinek zdajšnjih. Ameriški časopis »New York Herald Tribune« pravi, da so se poskusi z nove vrste bombo, ki je narejena v prvi vrsti za boj s podmornicami, nad vse pričakovano obnesli. Poskuse so naredili v Los Angelesu. Iznajditelj te nove bombe je Hussel Hat. Sam je povedal, da je bomba izdelana iz neke čisto nove snovi, da je težka približno 50 kg in da po svojem učinku prav nič ne zaostaja za globinskimi bombami, kakršne zdaj Angleži uporabljajo v boju proti podmornicam in ki tehtajo po 150 kg. Nova bomba stane samo malo več ko tretjino dolarja. Podobna bomba je doslej veljala cel dolar.

× **Amerika se pripravlja na obrambo zoper napade iz zraka.** Ameriški general James Chaney, ki je poveljnik obrambe pred zračnimi napadi, misli, da bo Amerika najprej napadena iz zraka, če se zaplete v vojno s katerim koli sovražnikom. Zaradi te nevarnosti je general Chaney že začel organizirati posebne oddelke in edinice, ki imajo nalogo takoj javiti prihod sovražnika in nastopiti v obrambi. Dne 20. novembra so se začele posebne vaje proti napadom iz zraka, pri katerih je sodelovalo 10.000 Newyorčanov. To so bili po večini bojovniki, ki so se bojevali v zadnji svetovni vojni. Ti bojovniki sestavljajo odslej poseben zbor opazovalcev in bodo organizirali dajanje znakov za nevarnost. Vaje so bile najprej za zvezni državi Novo Anglijo in New York, kjer je zlasti mnogo industrije. Določili so že 650 mest za opazovalnice neba. Vsaka opazovalnica ima neposredno zvezo z glavnim obveščevalnim središčem Straže na obalah bodo imele še posebno važno vlogo. Opazovalnice ob morski obali so kaj pripravno zgrajene, ker so skrite tako, da jih je le z največjo težavo odkriti. Prve vaje v velikem obsegu bodo izvedli januarja leta 1941. Obrambena organizacija se bo hitro tako izpopolnila, da bodo mogli njeni člani uspešno nastopiti takoj, ko bodo potrebe to zahtevale.

× **Otok, ki je nekoč izginil, se je spet pokazal.** Na meji med ameriškima republikama Perujem in Bolivijo se razprostira na približno 400 metrov visoki gorski planoti veliko jezero Titikaka, ki je poleg drugega znamenito tudi zavoljo tega, ker se njeno jezersko dno zaradi živahnega delovanja podzemskih sil dviga in pada. Jezero Titikaka ima več otokov, katerim se je pred nedavnim pridružil po dolgem času spet otok Mercho Taquell. Nekoč je ta otok že obstajal, pa je nato nenadno spet izginil pod jezersko gladino. Z njim vred seveda tudi vse, kar je bilo na njem. Zdej ko se je ta otok spet prikazal na dan, se je takoj napotila tja skupina profesorjev zaradi znanstvenega raziskovanja. Pri svojih raziskovanjih je skupina našla na otoku med drugim več zlatih predmetov in ostankov zgradb iz časov pred potopom.

Pospešujmo rejo kuncev zlasti v siromašnejših krajih

V današnjem času skrbi za prehrano mlega človeka opozarjamo zlasti na rejo domačih zajcev (kuncev). Skromne živalce lahko redi vsak še tako siromašen delavec ali uradnik. Uspeh je zajamčen samo pri pasmi, ki je večja od navadnih kuncev, ki jih redimo prosto v domačem hlevu, kjer pa ni pravo mesto zanje. Kunci morajo imeti svojo hišico, ki mora biti čista in zdrava, da kakšna kužna bolezen ne ugonobi živali. Znano je pač, da so te živalce precej občutljive.

Rejec nima od domačega zajca samo mesa, temveč tudi kožo, ki si jo lahko sam ustroji takole: Na šest kožic vzemi pol kilograma galuna, ki ga dobro skuhaj, da se čisto raztopi, in prideni pest soli. Ko se vsa mešanica nekoliko ohladi, primešaj dve žlici pšenične moke (moko prej razmoči v hladni vodi). Ko je tekočina mlačna, vrzi vanjo kožice in jih dobro premešaj. Mešanje ponovi dnevno do šestkrat in pazi, da tekočine ne postaviš kam

na prehladno mesto, ker se sicer galun in sol spremenita v nekako kašo v dlaki. Kožice morajo ostati v tekočini najmanj šest dni. Potem kožice dobro operi z mlačno vodo in obesi v bližini štedilnika ali krušne peči. Posoda za namakanje kožic mora biti lesena ali pa loščena. Kožic ne suši preveč dolgo. Ko se osušijo, jih ovlaži in zvij skupaj. Ko so dobro vlažne, jih zgledi. Zatem jih potrosi z naftalinom, ki jih obvaruje moljev.

Toda v današnjih časih niso toliko važne kožice kakor kunčje meso. Siromašne pokrajine v Sloveniji (na primer Haloze) bi se morale mnogo bolj baviti z rejo kuncev, ker je ta reja zelo preprosta. Koliko manjše pomanjkanje bi bilo, če bi imeli dovolj kunčjega mesa. Oblastva naj store vse, da se bo reja kuncev v teh siromašnih krajih razširila in da bodo ljudje znali pravilno ravnati s temi občutljivimi živalmi.

RADIO

Ljubliana

od 12. do 19. januarja.

Nedelja, 12. januarja: 8.00: Jutrnji pozdrav. 8.15: Ruski sekstet. 9.00: Napovedi, poročila. 9.15: Prenos cerkvene glasbe iz trnovske cerkve. 9.45: Verski govor (dr. Vilko Fajdiga). 10.00: Iz kvartetov (plošče). 10.15: Radijski orkester. 11.00: Kvartet sester Stritarjevih, vmes plošče (poskočni napravi). 12.20: Poročila, objave. 13.00: Napovedi. 13.02: Radijski orkester. 17.00: Kmetijska ura: Pomen mlekarke organizacije (inž. Erpič Jože). 17.30: Prenos iz Beograda: Koncert vojaške godbe. 19.00: Napovedi, poročila. 19.30: Slovenska ura: Mežiška ovset. Po rokopisu Hanzeja Kuharja bodo izvajali mežiški rojaki. 21.00: Radijski orkester. 22.00: Napovedi, poročila. 22.15: Za pies in zabavo (plošče).

Ponedeljek, 13. januarja: 7.00: Jutrnji pozdrav. 7.05: Napovedi, poročila. 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče). 12.00: Naši operni glasovi (plošče). 12.30: Poročila, objave. 13.00: Napovedi. 13.02: Radijski orkester. 14.00: Poročila, objave. 17.30: Vesel spored radijskega orkestra. 18.10: Duševno zdravstvo (dr. Anton Breclj). 18.40: Mesečni literarni pregled (prof. Fran Vodnik). 19.00: Napovedi, poročila. 19.25: Nacionalna ura. 19.40: Plošče. 19.50: Hudomušnosti (Fran Lipah). 20.10: Oton Zupančič: Veronika Deseniška, tragedija. Izvajali bodo člani gledališča v Ljubljani. 22.00: Napovedi, poročila.

Torek, 14. januarja: 7.00: Jutrnji pozdrav. 7.05: Napovedi, poročila. 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče). 12.00: Iz operet (plošče). 12.30: Poročila, objave. 13.00: Napovedi. 13.02: Pevski koncert: Boris Popov, pri klavirju prof. Marjan Lipovšek. 14.00: Poročila, objave. 14.15: Šolska ura: Božične pesmi. II. dekliška meščanska šola. Vodila bo gđc. Laharnarjeva. 17.30: Radijski orkester. 18.40: Rusija pod tatarskim jarmom (Fran Terseglav). 19.00: Napovedi, poročila. 19.25: Nacionalna ura. 19.40: Plošče. 19.50: Vzgojna posvetovalnica (Vida Peršuhova). 20.00: Stolni koncert: Baletna suita (radijski orkester). 21.30: Za oddih (plošče). 22.00: Napovedi, poročila.

Sreda, 15. januarja: 7.00: Jutrnji pozdrav. 7.05: Napovedi, poročila. 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče). 12.00: Spomini na Johanna Straussa (plošče). 12.30: Poročila, objave. 13.00: Napovedi. 13.03: Šrnel »Ljubljana«. 14.00: Poročila, objave. 17.30: Richard Strauss: Smrt in poveljanje (plošče). 17.30: Mladinska ura: Arnošt Adamič: »Primož Trubar« izvajali bodo člani radijske igralske družine. 18.40: Protestantiska doba med Slovenci. Višek razvoja slovenskega protestantizma (prof. Lenarčič). 19.00: Napovedi, poročila. 19.25: Nacionalna ura. 19.40: Reproduciran orkestralni koncert. 20.00: Koncert zboru Glasbene Maticice (o ustanovitvi pevskega zbora in njegovih pevovodjih bo govoril Karel Mahkota). 21.15: Klavirski koncert (Ducy Temmel-Belčeva). 22.00: Napovedi, poročila.

Četrtek, 16. januarja: 7.00: Jutrnji pozdrav. 7.05: Napovedi, poročila. 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče). 12.00: Veseli napravi (plošče). 12.30: Poročila, objave. 13.00: Napovedi. 13.02: Harmonika solo (Podobnikar Ivo). 14.00: Poročila, objave. 17.30: Koncert. Sodelovala bosta Slavko Korošec, član opernega orkestra (flavta-solo) in radijski orkester. 18.40: Slovenščina za Slovence (dr. Rudolf Kolarič). 19.00: Napovedi, poročila. 19.25: Nacionalna ura. 19.50: Deset minut zabave. 20.00: Radijski orkester. 21.00: Reproduciran koncert simfonične glasbe. 22.00: Napovedi, poročila.

Petek, 17. januarja: 7.00: Jutrnji pozdrav. 7.05: Napovedi, poročila. 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče). 11.00: Šolska ura: Kako in kje je Boža dobila kožušček (Mirko Demšar). 12.00: Naše pesmi (plošče). 12.30: Poročila, objave. 13.00: Napovedi. 13.02: Radijski orkester. 14.00: Poročila, objave. 17.30: Češki odmevi (plošče). 18.10: Ženska ura: Žena in tisk (Anica Lebarjeva). 18.30: Plošče.

18.40: Francoščina (dr. Stanko Leben). 19.00: Napovedi, poročila. 19.25: Nacionalna ura. 19.40: Plošče. 19.50: Izseljeniške vesti. 20.00: Koncert za violo in klavir (prof. Karel Jeraj in prof. Marjan Lipovšek). 20.45: Radijski orkester. 22.00: Napovedi, poročila.

Sobota, 18. januarja: 7.00: Jutrnji pozdrav. 7.05: Napovedi, poročila. 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče). 12.00: Hitro hitro mine čas, če venček plošč zabava vas! 12.30: Poročila, objave. 13.00: Hitro hitro mine čas, če venček plošč zabava vas! 14.00: Poročila,

objave. 17.00: Otroška ura: Nastop otrok (vodila bo Vencajzova). 17.50: Pregled sporeda. 18.00: Radijski orkester. 18.40: Koliko je resnice na ljudskih vremenskih pregovorih (Janko Sichel). 19.00: Napovedi, poročila. 19.25: Nacionalna ura. 19.40: Nehaj lahke glasbe (plošče). 20.00: Zunanjepolitični pregled (dr. Alojzij Kuhar). 20.30: Jože Vombegar: Boj draginji (iz cikla »Vesele in čalostne iz življenja Jake Smodlake«). 22.00: Napovedi, poročila. 22.15: Za vesel konec tedna (radijski orkester).

Sitnoba, pa še neroda povrhu

Mož in žena se odpravljata v nedeljo popoldne na izprehod. Pred hišo vpraša žena moža, ali je zaklenil vrata.

»Seveda,« pravi mož.

»Kakšen seveda! Človek take reči pozabi in tudi tebi bi se utegnilo kaj podobnega zgoditi.«

»Prav dobro vem, da sem zaklenil.«

»Prav dobro? Morda.«

Na drugem oglu se žena ustavi.

»Ali si res prepričan, da si dobro zaklenil?«

»Seveda sem!«

»Možje niste preveč zanesljivi. Ne vem, ali naj bi ti verjela.«

»Kar verjemi mi. Vrata so dobro zaklenjena.«

»Upam.«

»Jaz tudi,« meni mož.

»Samo upaš? Torej nisi prepričan, da si dobro zaklenil?«

»Prepričan sem.«

Žena ga prime za roko.

»Mož, meni se tako čudno zdi. Kaj če si se zmotil?«

»Pojdimo! Kaj ti je danes? Saj nisem prvič zaklepal!«

»To je lahko reči. Taka lahkomišelnost je že dostikrat napravila huđe reči.«

»Zdaj pa molči!«

Mož in žena gresta dalje, on premišljuje svoje, ona svoje. Tedaj pa žena spet obstane in reče skoro jezno: »Reci karkoli, jaz se hčem prepričati. Vrniva se!«

Mož je jezen.

»Ali misliš, da znaš samo ti vrata zaklepati?«

Začneta se pričati, potem pa se le pomenita in se vrneta proti domu, da se prepričata, kdo ima prav. Ko sta pred vrati stanovanja, žena poskusi s ključem. Vrata so bila zaklenjena, da bolj niso mogla biti. Mož žari od škodoželjnosti.

Ženi pridejo skoro solze v oči, tako je osramočena in jezna, ker je mož zmagal. Nato se v drugo odpravita na izprehod.

Čez dve uri reče žena možu, tako mimo grede:

»Vrni mi ključ, ki si jih prej vtaknil v žep.«

»Ključ? Saj jih moraš sama imeti!«

Žena išče in išče, premišljuje, potem pa vzkligne: »Mati božja, v vratih sem jih pozabila.«

Brez mirnega spanja ni zdravja

Pravijo, da je bilo pred sto leti prijetno na svetu. Človek je takrat lahko šel čez ulico brez bojzani, da ne bo zdaj zdaj treščil vanj avtomobil. Spanca mu ni motil ropot motociklov, radio mu je bil neznan reč. Kadar je človek šel na pot, je potoval počasi od kraja do kraja, ustavljal se je, kjerkoli se mu je zahotelo, da se je naučil lepote pokrajine. Dandanes potujemo z vlakom, avtomobilom ali letalom, da čim prej dosežemo smoter. Zato ni čudno, da se zdravniki tako črnogledno izražajo o boleznih, ki jih prinaša napredek človeštva. Pri takih razmerah je posebno važno, da se lahko vsaj v miru naspimo.

Kadar nas objame spanec, najprej zapremo oči. Kakor hitro zaspimo, naša čutila vida, okusa in vonja prenehajo delovati. Zato se tako pogostokrat primeri, da ljudje med spanjem zgore, ker ne čutijo dima, ali se zaduše, ker so se nadihali strupenega plina. Pripovedujejo o nekem gostu v hotelu, ki mu je nad posteljo ponoči začel goreti strop, a se je prebudil šele, ko je začela voda, s katero so gasilci gasili, teči nanj. Planil je na noge, a je bil zavoljo spanja še tako duševno odsoten, da je po telefonu ozmerjal vratarja, češ da je sramota, ker ga ponoči med spanjem polivajo z vodo. Kadar je spanec še globlji, zaspiti tudi naš sluh, tako da ne slišimo samega sebe, kadar smrčimo ali govorimo v snu. Človeka lažjega spanca pa lahko vzdrami že škripanje žimnice, kadar se v postelji obrača, ali celo korak pešca, ki gre zunaj mimo hiše. Mnogi si domišljajo, da so vajeni ropota. A to ni res. Če blizu spečega človeka rahlo tlesknemo z rokami, ga ne bomo prebudili, njegov krvni pritisk pa se bo takoj povečal.

Biti gluhi, ima svoje velike dobrote. Veliki iznajditelj Edison je imel od gluhosti mnogo koristi, ker je lahko zaspal čez dan, karkoli je hotel, noč pa je uporabljal za delo. Ljudje, ki slabo slišijo na eno uho, zarinejo zdravo uho, kadar ležejo spat, v blazino in mirno zaspe. Kadar smo dovolj trudni, zaspimo seveda tudi sredi belega dne. O ruskem

caru Nikolaju II. pripovedujejo, da je spal samo v zelo razsvetljeni sobi. A takšen spanec človeku ne okrepi telesa in duha. Da se zjutraj predramite, potrebujete morda kakšnega zunanje učinka, počasi pa to človeku preide v navado. Ljudje, ki mnogo časa zabijajo po gostilnah in kavarnah, se navadijo, da hodijo čele po polnoči spat. Podobno je z ljudmi, ki po večini delajo ponoči, kakor natakarkji, novinarji in drugi.

Tisti čuti, ki pri človeku najkasneje zaspiti, je tip. Včasih budilnik zaman na vso moč ropoče, a če nekdo potegne za blazino, spravi zaspanca tudi iz najglobljega spanja. Ugotovljeno je, da imajo ženske v splošnem močnejše spanje ko moški. Prav tako pa tudi bolj prenašajo bederje. Tako je pač modro ukrenila narava, da prizanaša ženski, ki mora ob dojenju prečuti mnogo noči. Ker občutljivost naše kože med spanjem izgine, se moramo čez noč zavaruвати pred nezaželenimi vplivi na kožo. Če nam spalna srajca ne pokriva ramen, nas ne obvaruje mraza, zlasti če spimo pri odprtem oknu. Gledati pa moramo na to, da nas v spanju ne zebe. Raskava in pretresna nočna obleka prav tako priganja spanec. Če človeka zebe v noge, se pogosto zbudi iz spanja. To je v zvezi s slabim krvnim obtokom, ki ga pa lahko oživimo, če se okopljemo najprej v topli, nato pa takoj v mrzli vodi, preden ležemo spat. To je vsekakor mnogo boljše kakor uporaba tople opeke ali raznovrstnih grelcev, ki so v navadi pri nas. Postelja naj ne bo premrzla in ne pretopla. Prav takšna bodi toplota v sobi. To je povprečno med 12 in 15 stopinjami Celzija. Najboljša je žimnica iz konjske žime, a najboljše so lanene rjuhe.

Ko v snu zamro vsi naši čuti, ostanejo na delu samo še podzavest, srce in želodec. Podzavest prevzame oblast nad nami in nas povede v čisto nov svet mogočega in nemogočega. Srce dela počasneje, žila bolj polagoma bije, želodec je na oddihu. Kadar greš spat, ne smeš imeti prenapolnjenega želodca, a tudi ne čisto praznega.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

NI GA TREBA UBOGATI

Delavec Miha se je sprl z delovodjo in mu zabrusil v obraz: V uho me pišite!

Ves užaljen je šel delovodja k ravnatelju ter m. potožil: »V uho me pišite mi je dejal delavec Miha. Kaj naj storim?«

»Kaj?« je zarenčal ravnatelj. »Prav ničesar! Saj ga ni treba ubogati...«

NIČ NE BO.

Gospa (kara služkinjo): »Čujte, Jera, vi se zmerom poljubljate s fantom, ki nam prinaša zjutraj mleko. Odslej bom prevzela vsako jutro mleko jaz.«

Služkinja: »Toda, gospa, saj vas ne bo hotel poljubiti.«

OLAJŠEVALNA OKOLNOST

Gospa Vihravčeva (zdravniku): »Prav zares bi nam mogli nekoliko popustiti pri računih, gospod doktor. Glejte, moj mož vam je vendar s svojo hripo okužil vso ulico!«

RESNICO JE POVEDAL

Gašper: »Pri vsaki prometni nesreči je najvažnejša prisotnost duha. Kaj praviš k temu?«

Miha: »Mislim, da to ni najvažnejše.«

Gašper: »Kaj pa potem?«

Miha: »Odsotnost telesa.«

NERODA

Vera: »Dve reči sta, zaradi katerih nisi dober plesalec.«

Dušan: »Katere reči pa?«

Vera: »Tvoje noge!«

NAPREDNI ČASI

Meščan pastirju: »Danes znajo ljudje vsega vruga v današnjih časih znajo delati celo volno in mleka.«

Pastir: »To pa ni nič posebnega. Moje krave delajo mleko iz sena.«

PO KONJSKIH SILAH DIŠI

Spela (pri mesarju): »Gospod mojster, vi izdelujete klobase s strojem na električni pogon?«

Mesar: »Ne, ne!«

Spela: »Zakaj pa potem tale vaša klobasa tako diši po konjskih silah?«

MALI OGLASI

Naslovi inserentov oglasov s filtrami ostanejo strogo tajni

KOVAČI POZOR!

Kovačnica opremljena z vsem orodjem se daje v najem v večjem kraju na deželi ob banovinski cesti. Prednost imajo strokovnjaki za pluge in podkovanje konj. Natančnejša pojasnila daje vdova Roza Brumen Sv. Martin pri Vurbergu št. 33

STOLE

vseh vrst Vam dobavlja najboljše in najcenejše po stari ceni dokler zaloga traja. Se priporoča J. Pučko, Maribor, Tržaška cesta 57.

POPOLNOMA ZASTONJ

ni, pač pa če pošljete 32 din za pošto in recept s potrebnimi kemikalijami s katerimi si zamorete napraviti iz jabolčnika zdravo in okusno šampanjsko vino, ki se se popolnoma nič ne razlikuje od pravega šampanjca. Ako ne odgovarja, se denar vrne. Na povzete 10 din več! Ponudbe na E. Hribšek, Maribor, Tržaška cesta 57.

POSOJILO

dajemo članom varčevalcem. Ugodni pogoji. Vloge obrestujemo 5 odst. Zato ne odlašajte več in se zglasite pisмено ali ustmeno pri zastopniku Hranilne posojilnice »Moj dom«, Celje, Gregorčičeva 2. Znamke din 3.— za odgovor.

SMOKVE ZA ŽGANJEKUHO

se dobe pri tvrdki Gregorc & Co., Ljubljana (Dvorišče kavarne Evropa).

LEPO DARILO

dobite, če se naročite na »Ženo in dom«. Zahtevajte brezplačno številko, v kateri je razpis nagrad. — Sporočite naslov na »Žena in dom«, Ljubljana 108.

SAMU Din 98.—

63719 Po ceni in dobra zapetna ura Shock Proof, lepo kromirano ohišje s svetlečimi številkami in kazalec Din 98.—

63796 Ista z anker kolesjem na kamne tenoca s sekundnim kazalcem Din 185.—

63710 Ista s prima anker kolesjem na 15 kamnov s sekundnim kazalcem Din 260.—

Zahtevajte cenik, zastonj in poštnine prosto. **H. SUTTNER, Ljubljana 6**

Lastna protokollirana tovarna ur v švic.

REDILO ZA SVINJE

Tisočkrat preizkušeni prašek za svinje, ki vsebuje tudi

RIBJO MOKO

naglo redi vaše svinje in jih dela odporne proti različnim boleznim.

1 paket 8.— din, 1 kg 25 din po pošti s povzetjem 15.— oziroma 35.— din.

Dobi se v

LEKARNI PRI ZAMORCU
Maribor, Gosposka 12

MOŠTOVA ESENCA „MOSTIN“

Č našo umetno esenco Mostin si lahko vsakdo z najhujšimi stroški pripravi izborna, obstojna in zdrava domača pijača. Cena 1 stekla za 150 litrov din 25.—, po pošti din 45.—, 2 steklenici po pošti din 75.—, 3 steklenice po pošti din 100.—

Preizkušen redilni prašek

REDIN ZA PRAŠICE

Pri malih prašičkih pospešuje »REDIN« prašek hitro rast, krepi kosti in jih varuje različnih boleznih. Večji prašički pa se čudovito hitro redijo in dobro prebavljajo.

Zadostuje že 1 zavitek za 1 prašiča ter stane 1 zav. 8 din, po pošti 19.— din, 3 zav. po pošti 35.— din, 4 zav. po pošti 43.— din. Mnogo zahvalnih pism. Pazite, pravi »Redin« in »Mostin« se dobi samo z gornjo sliko in ga prodaja za kranjski del Slovenije drogerija KANC, Ljubljana, Židovska ul. 1 a. Za štajerski del Slovenije in Prekmurje pa samo drogerija KANC, Maribor, Gosposka ulica 34. Na deželi pa zahtevajte Redin in Mostin pri vašem trgovcu ali zadrugi, ker si prihranite poštnino.

Usoda ljudi!

Znameniti grafo-og F. I. Karmah se je odločil izdelati Vam horoskop. Njegova priznana sposobnost videti prihodnost v življenju drugih, ne glede na razdaljo, meji na čudovitost. Grafo-og F. I. Karmah Vam pove po resnici vso Vašo usodo, kdaj in kako dosežete uspeh ali najdete srečo tako v pogledu ljubezni, trgovine, loterije itd.

Njegov popis minulih, sedanjih in bodočih dogodkov vzbudi Vaše začudenje in presenečenje. Ne bodite otočni, ne jadikujte, kajti vse se o pravem času obrne na boje.

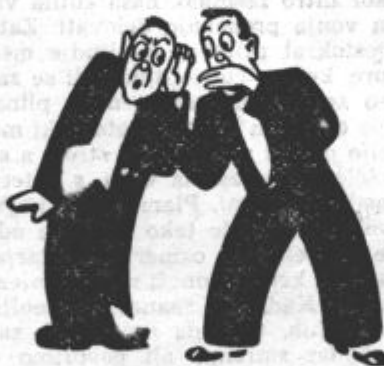
Sporočite mi Vaš naslov in povem Vam o Vaši bodočnosti, sedanjosti in preteklosti več let. Če smatrate za zmožni kupiti knjigo »Naš život in okultne tajne« dobijo vse gori omenjene brezplačno. Pošljite še danes natančen naslov in rojstne podatke ter v naprej 30.— din za knjigo »Naš život in okultne tajne« na čekovni račun 17455 na točno in stalno adresi.

F. I. Karmah Zaico

Za starše, vzgojitelje, prijatelje mladine!

Izšla je nova knjiga »SPOLNO ŽIVLJENJE«, katero vsem toplo priporočamo. Greh je, ne povedati pravočasno mladini, kako je prišla na svet, v uvodu: »Povejmo ljudem resnico in obvarovali jih bomo pred težmi in zablodami!« Zato naj čita knjigo »Spolno življenje« zoreča mladina in vsak odrasel človek.

Knjiga obsega 22 zanimivih poglavij in stane s poštnino vred samo Din 20.—. Namenjena je predvsem onim, ki si ne morejo kupiti dragih knjig o tem vprašanju. Nakažite denar na poštni čekovni račun števil. 14.675 (Hranilnica »MOJ DOM«, Ljubljana), ali pošljite v znakmah na naslov: J. E. Knjižna centrala, Ljubljana, Dvořakova 8a.

NAJLEPŠE ČTIVO!

- Ravljien: **Zgodbe brez groze**
- Klabund: **Pjotr-Rasputin**
- Ravljien: **Črna vojna**
- Thompson: **Sivko**
- Majerjeva: **Rudarska balada**

Broširana knjiga: din 10.—
Vezana knjiga: din 15.—

ZALOŽBA „CESTA“ L J U B L J A N A
KNAFLJEVA ULICA 5